

Quina és l'arrel del "problema" basc? El poble basc vol ser lliure? Per què desitgen la llibertat? Crec que és perquè senten dins ells un geni que encara no s'ha manifestat en una civilització; com els grecs o romans exterioritzaren llur geni, en el passat, en societats amb cultura, art i ciència peculiars d'ells mateixos... ¿D'on provenen els drets de Castella (disfressada d'Espanya) per a imposar la seva llei de ferro a Euskadi? En que se basen per enviar-hi tropes d'ocupació? No pas en el desig del poble basc, que digué no a la Constitució jacobina. Es tracta d'una antiga conquesta militar. Però generalment ningú no accepta que un lladre, per haver furat una propietat des de fa molts de temps, sigui la persona ideal per a seguir posseint-la.

Referèndum d'Autodeterminació per a Euskalherria

L'ESTEL

<http://teleline.terra.es/personal/focifum>
E MAIL: focifum@teleline.es

A.P.P.E.C.
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XIX. NÚMERO 424

1er DE DECEMBRE DE 1999

PREU: 225 PTS - 1,35 euros

FIRA DE LA TARDOR DE MARRATXÍ

I N C A

Fa un parell d'anys que en Xosé Mauricio de Galícia, ven antiguitats a les fires de Mallorca. Tel. 609 831 526

Fa 3 anys que n'Ascensió Campos i el seu fill Eduard va a les fires de Mallorca i al Mercat de Santa Maria del Camí. Venen Taules i mobles rústics d'olivera. Fa 8 anys que comencaren amb fusteria d'alumini a la seva fàbrica Alunihogar. Més tard hi incorporaren els mobles d'olivera. Tlf. 971 242 771

Na Joana Aguirre amb la seva filla Deïna i el seu fill Joan d'Alaró són de la ONG Pro Sud. Van projectes d'ajuda als països de sud Amèrica, especialment per Nicaragua. Tlf. 971 879 240

Fa 20 anys que na Mireia Vinyes regenta la botiga Dual al carrer Església de santa Eulàlia de Ciutat de Mallorca. Despatxa els llibres de la Nova Consciència i altres coses bones per a conservar al salut física i mental. Tlf. 971 727 755

Fa mig any que n'Aïna Alarcón ha obert la botiga Núvols al carrer del Marques de la Font Santa de Ciutat. Ven productes i llibres esotèrics, fa les cartes astrals, lectura de tarot, etc. Tel. 971 250 462

Fa un any que en Sebastià Galmès ha obert la botiga Entorn ecològic a la via Majorica de Manacor. Tel. 971 845 181

Fa 8 anys que n'Antònia Creus és la presidenta de l'Associació de persones majors de Pòrtol. L'Acompanya la vocal Francina Gelabert. Una gent molts activa que organitza escola d'adults, escola de cuina, fan balls, excursions. Tel. 971 797 831

Fa 40 anys que en Jaume Cervera de Manacor fa de rellotger -18 al seu taller des Figueral de Marratxí. Adoba tota classes de rellotges, també els digitals. Els que no toca són els de sol i els d'arena. Tel. 971 604 840

Fa mig any que la família Tarragó ha obert una botiga d'energies alternatives al carrer de Ciutat de Montuïri. Venen plaques solars, molins per fabricar electricitat, etc. Tel. 971 644 096

Fa 18 mesos que n'Encarna Marín i Ainita Rigo pinten quadres de relleu al seu taller de sa Cabaneta. Tlf. 971 603 114

Fa un any que na Victòria Portillo regenta el Bar sa Rotonda a Inca. Despatxa les tapes, els cargols, els pepitos. A la foto amb la seva ajudant Andrea Martínez.

Fa 10 anys que en Manel Flor regenta la Tapisseria Mara a Inca. El seu soci és en Rafel Esteve. Tlf. 971 505 552

Fa 50 anys que en Llorenç Llobera, a qui veiem amb la seva filla Margarida, regenta l'Agència d'Assegurances Llobera a Inca. Representa 15 agències d'Assegurances. Té sucursal a la comarca de Lluçmajor. Tel. 971 505 614

**Especial dedicat a
POBLES DEL RAIGUER
DE MALLORCA**
Si vos ha agradat,
telefonau al **971 26 50 05**
i el vos enviarem
cada quinze dies.

INCA

Fa 10 anys que en Joan Lacomba és el responsable de la oficina d'Assegurances Santa Llúcia a Inca. Tel. 971 881 693

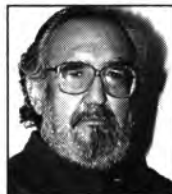
Fa mig any que en Joan Camps ha obert l'Agència Immobiliària MC nombre 100 a la Plaça de sa Cortera d'Inca. Tel. 971 883 860

Fa un any que na Carme Pol ha obert la Perruqueria Unisex Estil a la barriada de Crist Rei d'Inca. Tel. 971 881 770

Fa mig any que la Família Figueroa ha obert la Cafeteria es Parc a la Plaça des Lledoner d'Inca. També regenta el Delfí Parc amb jocs i diversions infantils on se fan banquets i festes de batejos, d'aniversaris etc. Tel. 971 503 615

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

Me telefona la madona de can Seguina de Felanitx per queixar-se algunes falsedats aparegudes al peu de foto d'en Pere Adrover, en Tomeu Gaià i el seu germà Norat que trobarem a la Fira del Pebre Bord de Felanitx, on diu que fa 10 anys que regenten la Ferreria can Seguina. Mos dia la madona que només fa un any i mig que son els amos, i que a més ells no son Seguines. Que els dos primers feia 10 anys que eren empleats de la Ferreria Rafel Adrover S.L. oberta fa 26 anys pel seu home Rafel Adrover, i que són els amos, només

fa un any i mig. Que quedi aclarit, perquè sembla que aquesta notícia inexacta ha provocat molts de comentaris a Felanitx.

En Miquel Segura de sa Pobla, des de la seva col·luma del diari UH, malparla un dia si i l'altre també dels membres del Govern Balear, la té jurada de manera especial al Conseller d'Agricultura senyor Maiol i a la consellera del Medi Ambient Senyora Rosselló. És estrany que no els doni la culpa de la sequera d'aquest darrer any del mil·leni.

Els botiguers estan ben contents amb aquesta llei que ha promulgat el Govern Balear que no dona permís a la construcció de grans superfícies comercials. Diuen que l'han feta massa tard, però, és que abans no la podien fer. Durant 16 anys governà el Partido Popular a les Illes Balears.

Son gays i militen en el Partit Popular de Madrid. Estan farts de la homofòbia i volen que la seva veu se senti en tots els estrats socials. Per això, renuncien al seu dret a la intimitat i es constitueixen en associació. El nom: Plataforma Popular Gay. Carlos Alberto Biendicho és el president d'aquesta associació. Fa feina a la revista Zero de continguts homosexuals. S'encarrega de temes de salut i sida i defen-

sa amb entusiasme l'associacionisme gay. Com pot anar be aquesta plataforma amb un partit que rebutjà la llei de les parelles de fet? En Biendicho creu que el partit està evolucionant, que, com diu n'Asnar, és un partit de centre, encara que alguns membres del partit els costi d'entendre aquest tema. La Plataforma Popular gay no és una associació del PP, però al ser els seus membres militants del partit, consideren necessària una comunicació amb el partit. Els hem enviat aquest missatge: entre els seus votants hi ha gays i lesbians, per la qual cosa han de fer una política clara contra la homofòbia. Ω

Valentes i raonades intervencions de Pere Felip en el ple de l'Ajuntament de Ciutat de Mallorca

En el ple municipal ordinari, celebrat per l'Ajuntament de Ciutat, el passat dia 28 d'octubre, el president d'honor i portaveu de l'Associació de Veïns de santa Catalina, Pere Felip i Buades, fou la figura indiscutible, amb intervencions valentes que posaren entre l'espasa i la paret a tot el Consistori.

Punt 5è.. S'aprovà per unanimitat, abonar 4 milions a la Conselleria de la Funció Pública per a activitats informatives en l'àrea de Llengües Europees -programes de català, alemany, anglès i francès- en les quals podrà participar tot el personal que presti els seus serveis a l'Ajuntament.

Resum del text de la intervenció d'En Pere Felip: "A la nostra entitat no li sembla bé el profit que se'n treu d'aquesta inversió, pel que respecta a l'ajuda i promoció de la nostra llengua. És en la rendibilitat de la inversió en el que no estam d'acord, ja que, llavors, en la pràctica no es perceptible cap millora en l'ús social de la llengua catalana, dins del mateix ajuntament, tant per part de funcionaris i administratius, com per part dels mateixos representants polítics que l'aproven per unanimitat. Per això, al no ser rendible, o més bé, diria que inútil l'esmentada inversió lingüística, aquesta es converteix en un malgastament, un altre més que realitza aquest Ajun-

tament, amb els diners recaptats als ciutadans. Perquè, no ens enganyem ni pretenguem enganyar als ciutadans amb la farsa, manca de serietat i demagògia barata.

"Així, ens preguntam. Son suficients quatre milions anuals d'inversió per incrementar l'ús del català dins de l'àmbit d'aquest ajuntament i la seva projecció externa, o per lo contrari, això significa l'inútil abocament d'una gota d'aigua en les assedegades arenes del desert?. Que és el que es pretén, promoure la llengua catalana, o encobrir, amb aquesta iniciativa l'ús de llengües estrangeres? Perquè iniciatives d'aquests tipus se presenten mesclades, induint a la confusió al ciutadà que pot pensar que, amb elles se pretén ajudar a la normalització lingüística del català, quan, en realitat es converteix en una ajuda per la normalització de l'alemany?.

"Denunciam qualsevol inversió destinada a la normalització lingüística que no conti amb el pressupost adient, molt més alta que quatre milions es converteix en una inversió inútil, també denunciam la incoherència de mesclar, en una mateixa partida, activitats de formació lingüística de la llengua catalana amb les llengües estrangeres, amb la consegüent discriminació cap a la llengua pròpia que necessita ser protegi-

da. Denunciam també que aquest Ajuntament, no fent cas a la pròpia reglamentació de normalització lingüística, emeti els seus comunicats en forma bilingüe, quan no ho fa solament en castellà.

Per tot això, la nostra associació està en desacord amb la aprovació del punt n. 5, perquè atempta contra la nostra llengua i cultura.

Punt n. 11. Proposició de UM relativa a la creació de la figura del regidor de districte. Text d'el intervenció de Pere Felip: "L'Associació de Veïns de santa Catalina recolza la creació del regidor de districte, ja que això contribuirà a l'increment de participació ciutadana i una major descentralització de la administració municipal. Ajudaria al manteniment de les zones verdes, zones esportives, a la marginació, temes socials, festes, cultura enllumenat, infraestructures... A la nostra barriada ajudaria al punt calent d'actualitat ciutadana: el carre Caro amb el seu caos circulatori i contaminant.

Un responsable polític electe, amb poder polític, ma a ma amb les entitat ciutadanes, seria una millora en la qualitat de vida dels ciutadans.

Aquesta ou l'intervenció des destacat líder veïnal cataliner (col·laborador de l'ESTEL, Pere Felip. Redacció. Ω

Fa 2 mesos que les germanes Coll han obert la botiga de Moda de senyora Xinetes a Selva. Dissenyen models a mida. Tel. 971 515 792

Fa 12 anys que na Caterina Muntaner regenta la botiga de queviures can Coleta a Mancor de la Vall. Va obri aquesta botiga la seva tia Maria Abraham quan era jove. Tlf. 971 501 912

Fa 7 anys que na Maria Reus de Lloseta regenta el Bar sa Quintana a Biniamar. Són del Barça. Tlf. 971 519 805

Impost turístic: repercussió positiva

PERE FELIP I BUADES

La imposició d'un impost als visitants turístics, repercutirà favorablement en al economia dels habitats dels pobles i ciutats de les Illes Balears i Pitiüses, i particularment en al dels comerciants i petits empresaris.

Repercutirà a l'hora de rebre a un turisme amb major poder adquisitiu, capaç de comprar i consumir, diferent al que estam rebent i al que, en part, som nosaltres qui subvencionam les seves estades a les Illes.

Perquè nosaltres, cansats contribuents, sobretot els ciutadans, els qui estam introduïts en els suports informàtics d'EMAYA, som els qui pagan l'aigua que consumeixen els turistes. Som els qui pagam, per ordre del CdM, via ajuntament i EMAYA, el cost que suposa eliminar ingents tones de deixalles que produeixen els turistes.

A son Reus (abocador mallorquí de deixalles turístiques, s'estan acumulant muntanyes de deixalles que esperen una solució tècnica, política i econòmica.

En els mitjans de comunicació surten notícies sobre tractament tècnic que es pot donar a aquest problema: Incineració, reciclatge, una solució mixta, etc. Però del tractament econòmic que se darà al problema no se'n parla, no ens anticipen la pretensions polítiques de sobre qui carregar el mort. O sia, a qui se carregarà el mussol de donar sortida al problema de desfer-nos de les muntanyes de deixalles que s'estan acumulant d'any rera any. És clar que em refereixo al tema econòmic (amb diners tot te remei), i de no

posar-hi remei l'impost turístic, ho haurem de pagar nosaltres, els dos-cents mil ciutadans que estam dins els ordinadors d'EMAYA els qui haurem de carregar amb el cost econòmic que significarà el solucionar aquest problema tant "brut".

Serà com a rebut d'incineració? Serà com a reciclatge? Que haurà de pagar cada ciutadà? No ho se. Allò que si se és que haurem de pagar, a no ser que se decideixi que ha de pagar el qui està ocasionant el problema que no és altre que el turisme. El sector turístic que a més no cobra, no carrega als turistes cap factura en concepte de deixalles. Tampoc ho fa en concepte de consum d'aigua, (via dutxes obertes tot lo dia), ni tampoc ho fa per la sobre-dimensió econòmica que produeix en els serveis de neteja, seguretat ciutadana, etc. No, res d'això se cobra al turista majoritari que amb 18.000 ptes viatge des de qualsevol ciutat europea, anada i tornada i una setmana a pensió completa, mes trasllats i dret a maltractar el nostre entorn i trepitjar la nostra cultura i el nostre patrimoni.

I no oblidem els 50.000 cotxes de lloguer que cada estiu transiten per les nostres carreteres, la majoria matriculats a Madrid on pagan els impostos mentre deterioren les nostres infraestructures. És per això que defens l'ecotassa que han de pagar els turistes. Amb aquests doblers, el Govern Balear podrà mantenir la bellesa de les nostres illes, que, al cap i a la fi, és la matèria primera de la nostra principal indústria. Ω

L L O S E T A

Fa dos mesos que na Rosa Maria Villambrosa d'Euskadi regenta el Bar Pa la Basca a Lloseta. Despatxa els entrepans i els plats combinats. Tel. 606 291 334

Fa 3 mesos que en Guillem Coll ha obert la Ferreteria Sant Miquel a Lloseta. És una sucursal de la Ferreteria Sant Miquel que està oberta fa 15 anys a l'Avinguda dels Reis Catòlics d'Inca. Tlf. 971 500 007

En Tolo Bestard és l'amo del Bar Bestard a Lloseta. Aquest local és la seu del Club Esportiu Llosetenc que enguany compleix el 75è Aniversari. També és la seu del Club Colombòfil, del Club de Basquet Lloseta, de la Societat de Caçadors. Són del Barça de tota la vida. Tlf. 971 514 048

Fa 20 anys que en Guillem Ramon va obrir la Joieria Ramon a Lloseta. Tlf. 971 514 015

Fa 12 anys que en Sebastià Seguí regenta el Taller Seguí a la barriada de ses Fletxes de Lloseta. Tlf. 971 514 420

Fa 9 anys que en Pau Capó regenta la Comercial Agrícola es Cocó a Lloseta. Tel. 971 519 637

Fa 45 anys que en Sebastià Pol i el seu germà Ramon (al cel sia), obren la botiga de Làmpades Pol i objectes de regal a Lloseta. Tel. 971 514 102

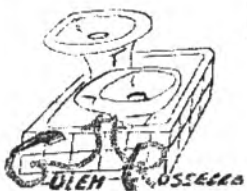
Fa 3 anys que en Tofol Llebrés i el seu germà Toni regenten el Bar s'Aguait a Lloseta. Juguen a dards, fan travesses... Tel. 971 514 514

Fa 22 anys que n'Antoni Campins regenta el Forn d'e pa i de pastissos Campins a Lloseta. Tel. 971 519 465

Fa 4 mesos que n'Eulàlia de sa Guarderia Querubins regenta el Bar es Cocó de Lloseta. Són del Mallorca i del Lloseta. A la fot amb els seus ajudants. Tel. 971 514 073

Amb carnet
d'instal·lador autoritzat
per Gas i Calefacció

INSTAL·LACIONS I MANTENIMENT

- Fontaneria
- Calefacció
- Gas
- Piscines
- Recs
- Canals de Zenc

Carrer de Llorenç Villalonga, 27
Tel. 971 512 126 - 07350 BINISSALEM

B I N I S S A L E M

Fa 29 anys que na Margalida Pol a qui veiem amb el seu fill Sion, regenta el Restaurant sa Vinya a Binissalem. Recomana la porcella rostida, la freixura de xot, els fideus de veremar... A la carta se menja per una mitjana de 2500 ptes. El menú en val 900. Tel. 971 511 373

Fa 13 anys que la família López regenta la Ferreteria can López a la barriada de sa Mostra de Binissalem. Tlf. 971 511 987

Fa 2 anys que n'Antoni Pons va obrir la Fusteria i Mobles Binissalem a la barriada de sa Mostra de Binissalem. El seu soci és en Tolo Bestard. Tel. 971 512125

Fa 6 anys que n'Andreu Vicenç amb la seva dona Margalida Pons regenta la Merceria Fil i Agulla al centre de Binissalem. També tenen servei de tintoria. Tel. 971 511 268

Fa 32 anys que en Tomeu Comes és l'amo de la Fusteria Comes al carrer de Bonaire de Binissalem. Son pare va obrir aquest local fa 70 anys. A la foto amb el seu fill Jaume. Tel. 971 511545

M

Sudan: guerra, fam, repressió, refugiats

Segueix la fam, i la guerra en distintes parts, també la demanda de textos bíblics.

Ahmed Abdul Rahman fou damnat a 5 anys per activitats *subversives* però en realitat és perquè és un musulmà convertit al cristianisme. També Al Faki Kuku, teòleg musulmà, ha testimoni publicament la seva conversió al Crist i ha passat 13 mesos empresonat. Deslliurat el 22-4-99, es troba enllitat a l'hospital. Té muller, també convertida, i 6 infants. Matta Buix, pastor del sud empresonat del 1988 al '93, viu de nou a Khartum on ensenya en una escola bíblica, ha perdut sa muller i sa filla s'ha casat amb un musulmà.

"Si hi havia llibertat religiosa de debò, podríem predicar a la plaça del mercat" contesta un cristià a les informacions de la premsa sudanesa. I ho diu en una comissaria per obtenir-ne un permís. Sorprenentment l'obté. A l'endemà va a la plaça acompanyat d'un policia. Comença a predicar-hi i un musulmà se li

esvalota, però, atacat d'una sobtada dolor, se'n va. El predicador ofereix *injils* (evangelis) de franc. De moment cau una forta ramassada i tothom s'arrecera on és el predicador. "Quina trista fi per a un aplec que prometia", fa. Però després guaita la taula del *injils* i no n'hi queda cap: els oients aprofitaren el mal oratge per a prendre'n un sense sers vists!(P.O.).

El 29-5-99 un bulldozer de les autoritats sudaneses arrasà gran part d'un cap de refugiats a Djebel Aulia, també fou ensorrada l'església episcopal. Dues centes famílies de refugiats, foragitats per la guerra civil del Sud-Sudan, de nou s'han quedat sense res i hom no hi ha pres cap mesura per a rellugar-les. Dues dones moriren per insolació. El govern al·lega que habitaven il·legalment en un indret d'ús agrícola. Les esglésies s'esforcen a trobar-los un nou lloc d'acolliment. Djebel Aulia està a 40 quilòmetres al sud de Khartum, al desert. Hi vivien uns 70.000 persones. Regularment, les autoritats integristes destrueixen, del tot o en part, camps de desplaçats sense prevenir res per a la gent que hi vivien (PO).

O

Nigèria: Els militars enderroquen esglésies

Nigèria té ara un president civil, expresoner per sospites de colpisme contra la Dictadura militar. Es tracta d'un ioruba cristià, qui acaba de guanyar les eleccions.

Dotze esglésies, però, foren ensorrades a Abuja, la capital, la primera setmana de maig per ordre de l'administració militar del territori de la capital federal, sota pretext de construcció il·legal.

El bisbe Ola Makinde, de l'Associació Cristiana de Nigèria, diu que les esglésies feia més de 15 anys que hi estaven. Això fou el mes anterior al de les eleccions democràtiques, que els militars preveien ja que anaven a perdre. Dos anys abans els militars ja havien enderrocat algunes esglésies. Els militars són generalment hauses musulmans (com a ca nostra són castellano-andalusos nacionalcatòlics de la dreia dura, generalment.

N

Papat feu de l'Occitània a França en la Croada antialbigenca (s. XIII). Catalunya, com Occitània, Euskalherria, Còrsega, etc... som nacions *catòliques* venudes pel Papat als forts, als seus testaferrós més eficaços (França i Castella-Espanya). L'aliança França-Castella data d'ençà el s. XIII-XIV. L'aliança Vaticà-Castella, de la Contra-reforma (s. XVI).

El nom *Papa* aplicat al bisbe de Roma data del s. III. El Papat com institució jeràrquico-política és de s. V, quan el bisbe de Roma adquireix totes els prerrogatives i béns del *Summum Pontífex* pagà. Al s. VII el Papat controla ja un Estat: El Vaticà. Així té doble vessant: religiós-espiritual i polític-terrenal. Es prostitueix sovint, com diu l'Apocalipsi *amb els reis de la terra*, als quals ven els feligresos de nacions febles a fi que sien esclavitzats.

Psicològicament, la massa *catòlica* són, en gran part, esclaus religiosos, teòricament obligats a empassar-se mil dogmes i encíclics (sovint sense base bíblica) com si fossin la

Veritat suprema. Talment, obligats a no analitzar allò *papalment infal·lible*. Cauen sovint en la indigència mental, en una mentalitat d'algep, com les idolàtriques estàtues que solen treure en processó (pràctica que conegué un gran *boom* d'ençà el s. XV, per a demostrar a la Inquisició que no eren jueus, moros ni protestants: la tan duta *fervor popular* ho és: *fervor* per a sobreviure!) Tot plegat, una gran confusió plena de pors fossilitzades: supersticions, religiositat paganitzant, tradicionalisme d'algep, mediocritat espaiada, indigència intel·lectual espantosa... Obscurantisme incrustat pels nostres Jueus: la Inquisició i els seus hereus naturals, la Cúria Vaticana.

Cal diferenciar acuradament cristianisme del rovell històric vaticà (natura humana caiguda). La fe de l'embolcall. No mesclar ous amb caragols. Reivindicar la lliure consciència i la relació personal directa amb Déu, a través de sa Constitució insubornable: la Bíblia. **Jaume Tallaferro**

Ser papistes

Ser papistes, per als catalans, és un negoci tan ruïnós com tenir ciutadania espanyola. És poc assenyat, un contrasentit geoestratègic, posar-nos en mans d'una Institució que ha mercajat contínuament amb la nostra llibertat i drets.

Fou Pipí, rei franc, qui atorgà al Papat els Estats Vaticans o Pontificis (que encara perduren en l'Estat del Vaticà. Des de llavors, França i el Vaticà han estat, quasi sempre, aliats: el cas més sonat fou el lliurament que el

MAXIMO

Moide ani

Dedicat als cristians i jueus perseguits pels aliats religiosos del nazi-feixisme: l'integrisme i el vaticanisme.

Moide ani
Moide ani.
Moide ani davant teu, Senyor.
Sóc aquí
Davant teu.
Veus, Senyor Déu,
Com sóc ara?
Què queda encara
D'allò que era?
Malmenat per tanta gent
He perdut l'ensenyament
Dels nostres llibres sagrats.
Moide ani...
Dret aquí, davant teu
Sóc, Senyor Déu,
Jove encara.
Qualsevol, ara,
Em perdria.
D'on treure l'enteniment
Per viure en un món dolent
Sense el suport de l'oració?
Moide ani... Ω

La venerable madre Jerònima de la -Fuente. L'esclavització papista espanyola.

Colonització eclesial

Al bisbat Sogorb-Castelló hi ha hagut, aquests darrers anys, -a través de l'actual bisbe, un prec-onciliar espanyolista- una constant pressió contra les misses i activitats en valencià a les parròquies. El bisbe personalment s'ha dedicat a desanimar i desaconsellar a tomb de l'espinoso tema.

Com deu funcionar l'afer?. Madrid demana via diplomàtica, al Vaticà d'endurir la descatalanització al País Valencià. El Vaticà, passet a passet, dissenya la política adient: bisbes espanyolistes, directrius pastorals, etc... A canvi, l'Església Catòlica és afavorida descaradament (sobretot pel PP). A Castelló fins i tot l'Església té un centre de planificació familiar amb diners públics!. Així, tots (ellos) contents i pagats. Ω

Jaume Tallaferro

Un jove denuncia que quatre skins l'agrediren per ser català

SANT VICENÇ DE CASTELLET. ANNA VILAJOSANA

Un jove de sant Vicenç de Castellet, de 28 anys, el nom del qual respon a les inicials D.C.G., ha presentat una denúncia davant la Guàrdia Civil contra quatre skins de la localitat, d'edats compreses entre els 16 i els 22 anys. Segons el denunciant, l'agrediren el passat dia 3 d'octubre per ser català.

El denunciant ha explicat que els fets succeïren de matinada, a prop de l'estació del tren quan estava amb uns amics. Segons informa Regió 7 el denunciant se creuà amb un grup de joves d'estètica skin que feien ostentació de banderes espanyoles a la seva roba. Aquests començaren a insultar-lo a ell i als seus amics pel sol fet de ser catalans.

Fou llavors que l'agredit els plantà cara, això desencadenà la ira dels agressors i fou copejat per quatre joves per tot el cos sense que els seus companys poguessin fer res per impedir-ho. Assegura que digueren: *Que ganas tenemos de matar a un maldito catalán.*

El jove denunciant va haver de ser atès en el Centre Hospitalari i Cardiològic de Manresa d'algunes contusions en el costat dret del cos i varis hematomes. Ω

Dones: compte amb l'islamisme

La policia protegeix una jove magrebí a qui son pare vol casar a la força

Una jove marroquí de 19 anys de Salt (Girona) s'ha rebel·lat contra l'obediència paterna i contra un costum atàvic al seu país d'origen. Els Mossos d'Esquadra, la protegeixen des de fa 2 mesos per tal d'evitar que son pare pugui obligar-la a contreure matrimoni al Marroc amb un home de 45 anys a qui no coneix a canvi d'una dot. La jove té promès formal a Salt.

Encara que el cap de família intentà ocultar el vertader motiu del viatge que estava organitzant per a la seva filla, quan aquesta descobrí les intencions del seu progenitor se plantà al jutjat de guàrdia per tal de denunciar el cas i fugí del seu domicili familiar.

La jove, que fa feina a un bar del poble, va desconfiar de l'anunci de son pare d'un imminent viatge al Marroc amb el propòsit d'anar a veure els seus avis. Més tard, per boca de sa mare va saber la pretensió del seu progenitor que estava decidit a casar-la amb un desconegut de 45 anys.

La fotografia dels seu futur espòs, mostrada amb orgull per son pare, la convencé de la necessitat de rebel·lar-se i lluitar amb totes les seves forces contra el destí. L'al·lota, recolzada pel seu promès i els seus amics, acudí de seguida a denunciar el cas al jutge que li concedí protecció policial permanent. Agents dels Mossos d'Esquadra la deixen a la porta del bar on fa feina i l'a-

companyen a la sortida.

Son pare considera que la policia comet un intromissió en una decisió estrictament familiar. La jove manté que membres de la seva família continuen pressionant-la i que han amenaçat en dur-la al Marroc viva o morta. El cap de família ha mostrat sempre un talant autoritari amb la seva filla i ha arribat a tancar-la dins la seva cambra per tancar qualsevol discussió.

L'al·lota, afirma que l'home amb qui la volen casar és més vell que son pare i que a més és polígam, ja que té tres dones. Sembla que és un home de bona posició que està disposat a donar una suma elevada de diners per tal d'arreglar el casament. La majoria d'edat de la jove, la seva ferma voluntat d'imposar-se al mandat familiar i el recolzament que ha rebut del seu cercle d'amistats, fa difícil que la bona es pugui celebrar-se.

Els Mossos relacionen el cas d'aquesta jove amb el sistema de protecció establert entorn a les dones que han denunciat estar sotmeses a violència domèstica: La policia autonòmica catalana ofereix vigilància a més de 40 dones de les comarques de Girona que se senten amenaçades, algunes immigrants nord-africanes que han denunciat situacions d'enorme sotmetiment conjugal, que en alguns casos desemboquen en mals tractaments. Ω

Noticia reconfortant

Senyor director:

Després de sentir per ràdio que el secretari general del PSOE Joaquín Almunia vol ampliar la llei de l'avortament, en cas de guanyar les properes eleccions, te preguntes si te prenen el pel o què, quan realment han tingut possibilitat de fer-ho mentre aquest partit era majoria i la societat ho reclamava; reconforta llegir al Diari de Mallorca, pràcticament a la primera plana, que la responsable de Família Aina Radó, Directora General de menors i família, adscrita a la Conselleria de Benestar Social, vol que la futura llei de parelles de fet

autonòmica sigui una de les més progressistes de l'Estat espanyol i permeti que també homes homosexuals (perquè les dones lesbianes pel fet d'ésser fadrines ho poden fer legalment), puguin adoptar un nin o nina.

Des de l'escriptura d'aquesta carta, un fort i llarg aplaudiment, que duri, que tenguí ressò. Que s'escampi i que els diferents col·lectius i la societat civil ajudin perquè finalment, l'any 2000 la futura llei sigui una realitat. Podeu comptar amb nosaltres. Ω

Lluïsa Palomero de l'Assemblea de Dones de Mallorca

CASA MUSEU LLORENÇ VILLALONGA

Fa mig any, des que se va obrir, que na Caterina Sureda de Manacor és la directora gerent de la Casa Museu Llorenç Vilallonga a Binissalem. La trobam amb en Jaume Pomar, bibliotecari documentalista de la casa. Entre tots dos ens expliquen que aquesta casa era propietat de dona Teresa Gelabert, viuda del metge Antoni Alorda amb qui en Llorenç Vilallonga es casà l'any 1936. A aquesta casa hi passaren els tres anys de la Guerra dels Tres anys i els estius de tots els anys que visqueren. A la casa hi ha la biblioteca d'en Toni Alorda, la d'en Llorenç Vilallonga, l'arxiu fotogràfic de la família, objectes personals, correspondència, manuscrits... Fa exposicions relacionades amb la cultura i tenen el projecte d'organitzar conferències, cursos, seminaris... tot relacionat amb la literatura. Fan exposicions relacionades amb la cultura... En una paraula, un lloc que val la pena visitar. Està obert de dilluns a dissabte cada matí, els dimecres i dijous, matí i horabaixa. La Casa Museu és propietat del CdM que subvenciona aquesta fundació que treballa de manera autònoma. Tel. 971 886014

Na Xisca Rosselló és la germana i la venedora de la botiga taller Guillem Rosselló a Binissalem. Fan instal·lacions sanitàries. Un altre dels germans te un taller d'instal·lacions elèctriques mentre que el n'Antoni, el primogènit regenta la llibreria Rubines. Els germans Rosselló tingueren durant anys problemes amb la Guàrdia Civil local que els perseguia de manera injusta. De fet guanyaren tots els plets per multes i maltractaments infligits per aquest Benemèrit Cos. La Delegada del Govern, na Caterina Cirer va haver de prendre cartes en l'assumpte i avui tots els números i comandament del poble han estat substituïts, mentre els germans Rosselló són empresaris exemplars i respectats a tota la comarca. Tel. 971 512 126

Jaume I reconquesta Mequinensa

QUIM GIBERT, LLICENCIAT EN PSICOLOGIA PER LA UAB

Hem tornat d'allà on vin-guérem fa més de 750 anys. Avui som davant d'un fet històric: els valencians tornem a tenir relació amb Mequinensa. I des d'ara és fonamental caminar i estar junts com una mata de jonc. La Franja de Ponent ha de ser la nostra columna vertebral, declarava n'Eliseu Climent, dirigent d'Acció Cultural del País Valencià amb motiu de l'obertura d'un Casal Jaume I en aquesta vila del Baix Cinca.

Els Jaume I són una xarxa de casals pensats inicialment per potenciar la catalanitat del País Valencià a ran de la deixadesa lingüística i cultural de la Generalitat Valenciana, a mans del PP, envers la nostra identitat. Fa escassos dies el casal de Lliria s'ha afegit als 25 existents i properament ho faran els de Pedreguer, Alcoi, Ontinyent... El que ningú sospitava és que un col·lectiu de joves de Mequinensa s'engresqués fins al punt de reproduir l'enginyós invent valencià a l'oblidada Franja de Ponent. Cal esbocinar al lloca que sepulta els nostres drets, resa el butlletí del nou casal.

El febrer de l'any que ve farà tres anys que en el carrer d'El-da de la Ciutat d'Alacant s'inaugurava el primer Casal Jaume I. Impulsar un centre de dinamització de la nostra llengua i cultura en un punt dels més castellanitzats del País Valencià era un repte. L'encert en les mobilitzacions populars per evitar que el migjorn valencià fos entatxonat en un projecte regional compartit amb Múrcia amb el nom de *Sud-este español* o que la nostra llengua esdevingués optativa a les escoles valencianes, fou determinant perquè el Bloc de Progrés Jaume I, un moviment cívic que poc a poc ha anat quallant en aquestes

comarques del sud, decidís crear uns espais de convivència i de recuperació nacional. A més de la contundència d'ambdues respostes reivindicatives, no poden passar per alt l'èxit de festivals a l'estil del *Tirant lo Rock* i d'altres iniciatives identitàries en bé del País Valencià. Era important que aquesta revifada de catalanitat no acabés en una flor que no fa estiu. I en conseqüència el potencial cívic i reivindicatiu d'aquests valencians ha quedat canalitzat de forma organitzada mitjançant casals. *Si be és veritat que vàrem perdre la batalla de València, no hi ha dubte que hem guanyat la pau. Des de la ràbia i la trempera, el casals ens fan sentir forts. Uns han empenyat els altres fins a créixer com una bola de neu,* assenyalava n'Agustí Cerdà coordinador de la xarxa valenciana.

El casal Jaume I de Mequinensa gaudeix del suport de l'Ajuntament, de la majoria d'organitzacions locals, de les penyes festives d'aquesta vila i de col·lectius de joves de la veïna Fraga, probable seu del segon

casal de la Franja, i de Lleida. *Necessitam obrir més fronts en la batalla per la llengua,* apuntava el frangatí Josep Galan, de l'Institut d'Estudis del Baix Cinca.

El nou casal mequinensà, inaugurat el passat tercer cap de setmana d'octubre, disposarà d'un gabinet jurídic permanent per a preservar i promocionar totes els branques del nostre patrimoni identitàri. Precisament perquè àrees frontereres dels Països Catalans són les que pateixen les pitjors envestides de l'espanyolisme intolerant i excloent, per aquest motiu, cal dotar-les de mecanismes de resposta. Per cert, per què no emplaçar la seu de Ponent de l'Institut d'Estudis Catalans en un punt de la Franja proper a la Universitat de Lleida?

En to irònic, un membre del Jaume I de Mequinensa em deia que des d'ara l'anticatalanisme aragonès els haurà d'acusar de *valencianistes*. Els mequinensans s'han retrobat amb un accent encara més proper a l'hora e dir mare, terra, llibertat. Ω

Barretina de pescador, gravat del segle XIX. Biblioteca de Catalunya. (Foto Ramon Manent).

FIRA DE POLLENÇA

Fa un any que na Diana Shobna d'Anglaterra, que fa 8 anys viu a Pollença, fa bijuteria inspirada en els diferents països on ha viscut, especialment la Índia. La trobareu al 971 531 401

Na Maria Esperança Munar és la madona jove del Taller de cosidores Francesca Delacio a Binissalem. Estan especialitzades en vestits d'època. Tel. 971 511 299

Fa 5 anys que en Joan Sastre Gayú de Ciutat fa quadres de pedra per encàrrec al seu taller de la Barriada de les Meravelles de s'Arenal. Tel. 617 026 665

Catalunya s'ho val
SELECCIÓ INTERNACIONAL!

N'Àngel González és el delegat de la marca de vins i caves Freixenet a Mallorca i en Josep Dauden es el responsable de la zona Nord de Mallorca. Com cada any a la Fira de Pollença on els tracten molt bé. Tel. 600 597 408

Fa 20 anys que na Joana Rotger és la madona de la botiga Casa Maria al Moll de Pollença. Son brodadores. La seva tia Maria Palou va obrir aquest botiga fa mes de 60 anys. A la foto amb la seva ajudant Antònia Canpomar. Tlf. 971 865 551

Fa 12 anys que en Toni Colomè i la seva dona Elionor, tots dos de Barcelona, treballen el marès i la fusta al seu taller de Costitx. Cada any van a la fira de Pollença, però venen la major part de la seva producció a Barcelona. Tl. 971 513 107

Coratge i valor (i II)

RICARD COLOM

"El poder de les multituds és el goig del tímid. El valerós d'esperit gaudeix en combatre tot sol".

"Per ventura la història del món no demostra que no hi havia hagut bellesa en la vida de no existir uns riscos?"

"Qui es confia a Déu deixa de témer els homes".

(Mohandas Karamchand Gandhi, 1869-1948, independentista indi).

"No té pas por al Dictador prepotent qui està unit a Déu Omnipotent".

(Sant Agustí, bisbe d'Hipona, Nord d'Àfrica, 354-430, en *Cogitaciones*).

"Un **guerrer** podia sofrir dany, però no ofensa -digué-. Per a un **guerrer** no hi ha res ofensiu en els actes dels seus semblants mentre ell mateix estigui actuant dins un ànim correcte".

(*Viatge a Ixtlan*, de Carlos Castaneda).

"Jo, Pere Marc, prec de fer plaça

per dar-me cor a voler esforçar,

que amb plaer prenga l'adversitat

e sens orgull lo bé que breument passa".

(Pere Marc, poeta català familiar d'Ausiàs Marc, s. XIV).

"L'esperit que ha vist l'espectre de la mort no pot pas espantar-se amb els rostres dels lladres. El soldat que ha vist espases llampegant per damunt el seu cap i torrents de sang sota els seus peus no té en comptes les pedres que li llancen els al·lots del carrers".

"La follia és el primer pas cap a la generositat. Sies boig i conta'ns què hi ha darrera el vel de **seny**. La fita de la vida és atansar-nos a aquests secrets, i la bogeria és l'únic mitjà".

"De la indolència del meu poble, aprengui a ser audaç".

(Khalil Gibran, poeta libanès, s. XX).

Dormits al temps i a l'amor

Un llarg camí i sense il·lusió

Que cal recórrer...

Fills de l'opressió i el patiment

Cent forces que inunden el cor

Et separen de tu

Vull sentir quelcom

Amb flaïr de vida

Que ma sang còrregui folla de passió

Descobrir la música que

Hi ha en la rialla

La llum profunda i l'amor

Un llarg camí i amb il·lusió

Que cal recórrer

Des d'ara fins a la fi

Fills de l'opressió...

(Jesús de la Rosa, 1977, del grup *Triana*).

"Els homes superficials creuen en la fortuna i en les circumstàncies... Els forts creuen en les causes i els efectes".

(Ralf Waldo Emerson, filòsof nord americà, 1803-82).

"Has de ser ferm i valent, perquè hauràs de dur aquest poble a prendre possessió del país que vaig prometre a llurs pares. Sies doncs, ben ferm i decidit, i mira de posar en pràctica tota la Llei que el meu servent Moisès et menà, sense desviar-te'n ni a dreta ni a esquerra. Així et sortirà bé tot el que emprendreàs. Tinguis sempre als llavis aquest llibre de la Llei: repassa-la... T'ho repetesc: sies ferm i valent, no tinguis por, no t'acovardesquis. Jo, el Senyor, el teu Déu, seré amb tu arreu on aniràs".

(Josuè 1:6-9, normes de Déu per a crear un Estat nacional).

"L'àngel del Senyor se li va aparèixer i li digué: *El Senyor és amb tu. Guerrier valent. Gedeó respongué: Perdó Senyor meu! Si el Senyor és amb nosaltres, per què ens pren tot això? On són tots aquells prodigis que contaven els nostres pares?... El cert és que ara el Senyor ens ha abandonats i deixats mercè als madianites!* El Senyor es girà cap a ell i li va dir: *Ves amb la força que tens i salvaràs Israel dels madianites. No sóc jo mateix que t'envia?... La pau sia amb tu. No tinguis por...*".

(Llibre dels jutges, 6:12-14 i 23).

"L'esplendor d'Israel jeu morta a les altures!

Com han caigut els guerrers ardits!"

(Llibre del Just, recull antic de cànctics hebreus).

"No és pas un gran exèrcit el que salva als reis,

ni tenir molta força allibera el valent;

...el Senyor rescata de la mort els qui el veneren..."

(Palm 32-33:16-19).

En Mariano Rajoy passa pena per noltros

Davant les afirmacions del ministre espanyol d'Educació i Ciència, senyor Mariano Rajoy, en les que posa en dubte que els nins catalans aprenguin el nivell de castellà desitjat (per ell, és clar, ERC de Mataró el convida a la nostra ciutat perquè comprovi personalment quina és la situació real del català i del castellà al nostre país (que, evidentment no és el seu). ERC de Mataró per aquest motiu ha enviat un escrit al *Ministerio de Educación y Ciencia de Madrid (Espanya)*.

Creiem que el ministre quedarà molt preocupat quan comprovi -com confirmen les dades de l'Anàlisi de l'Enquesta de Joventut Mataró que encarregà l'Ajuntament de Mataró a la Universitat Autònoma de Barcelona el 1997- encara queda un 27,4% de joves per als quals el català és la llengua d'ús habitual, mentre que un "escàs" (per a ell, és clar)

72,6% s'expressa quasi sempre -per no dir pràcticament sempre- en castellà. Com veu el ministre, el perill de desaparició del castellà a Catalunya és, com ho diríem, imminent.

Ja que el ministre està preocupat per la situació del català en els "poblets" de Catalunya, potser caldria recordar-li que viu més gent (i molt més jove) a Mataró que no pas al Pallars Sobirà, al Pallars Jussà, a la Baixa Cerdanya, a l'Alta Ribagorça. A l'Alt Urgell, a les Garrigues i a l'Urgell junts.

Un altre cop, afirmacions com aquestes contribueixen a confondre la població llençant la idea que la llengua oprimida a Catalunya és el castellà, quan la realitat demostra (anau al cinema, consumeix productes informàtics, aneu als jutjats, mireu l'etiquetatge, escolteu als joves...) que l'única llengua en perill que hi ha

al nostre país és justament el català.

I, evidentment, li podrien recordar que el PPH intentat impedir a l'Aragó l'aprovació d'una llei de normalització lingüística del català a la Franja de Ponent (i de l'aragonès a la zona on encara es parla aquesta llengua), ha congelat (quan no l'ha incompleta) la llei de normalització lingüística del català a les Illes Balears, i ha volgut separar el català del País Valencià de la resta dels dialectes catalans (com si Andalusia declarés que no parla espanyol!!) i, el que és més greu, no ha fet res seriós per normalitzar el valencià (el president no parla ni un mot de la nostra llengua). Poques lliçons pot donar un representant del PP de respecte lingüístic. Ω

Juli Palou i Mínguez
President de la secció local d'ERC

La Constitució i el cop d'Estat mediàtic

Per a perpetuar la dominació de la pudenta oligarquia castellano-andalusa sobre les riques colònies de la Mediterrània, a Madrid -la cova d'Alí Babà- tenen especialistes assessors per a tot.

Prohibiren d'unir-se les autonomies, tot pensant a dividir Euskadi de Navarra i el Principat, País Valencià, les Illes i la Franja. Però uniren per decret nacions històricament distintes, com Castella i Lleó, en una sola macroautonomia, amb esperança que Castella acabàs de menjar-se Lleó (per cert: els hi està sortint malament la jugada).

Posen el castellà com a llengua obligatòria i les altres com a voluntàries i optatives, secundàries, perquè saben que només són apreses i dominants les llengües impositives. Els sociolingüistes de la **Villa i Corte** planifiquen així de rematar el genocidi lingüístic sense pressionar tant com abans: ara ja no els cal, perquè les TV's

creen models d'allò que es considera *socialment normal*. Si la majoria de cadenes són en castellà, *ellos* saben (per estudis, pels seus assessors francesos, més experimentats a rematar genocidis culturals, etc.) que la gent sucumbirà a la temptació i preferirà l'espanyol com a llengua *normal*. Ningú no vol ser un *estrany* ni *presumptament conflictiu*, prefereixen ser *normòpates* i disfressar-se de gris novembre, per a passar desapercibuts.

I tot així: el domini oligàrquic subsisteix gràcies a la grisor d'un poble lobotomitzat per les TV's i Cía.

La nova estratègia militar passarà per regular, controlar i manipular els mitjans de comunicació (Alvin Toffler).

Ara volen carregar-se en Gil i Gil. És clar que és un mafiós. Però de mafiosos n'hi ha molts i, a més, ja fa molts d'anys que ho és. Per

què han esperat tant per acusar-lo de mafiós? Doncs perquè vol fer, ara, negocis en política, ço és, menjar terreny al PP. I, a Espanya, per ser mafiós, hom no pot anar per lliure: ha de tenir el carnet en regla, amb el vist-i-plau d'altres instàncies. I, si no, garrotada.

Perquè, qui mana, mana. O sia l'oligarquia. Ella fa la llei i els paranyes, els xantatges i les bufetades falses, les campanyes racistes anticatalanes i l'extensió de la religió espanyolista (a l'ídol sangonós). Ella reparteix canals perquè les privades facin anticatalanisme subtil que les públiques no poden fer.

Atado i bien atado! Si no estirats tots, si no despavilam.

Però si despavilam de la hipnosi mediàtica, *ella* caurà.

Per la llibertat humana més elemental, apa, nois! Ω

Jaume Tallaferró

Esquerra Republicana

Illes Balears i Pitiüses

VI Congrés Federatiu. Palma, 11 de desembre de 1999

*Les activitats se celebraran al Centre Cultural de
s'Escorxador de Palma, de les 16 a les 21 hores del
dissabte dia 11 de desembre*

**Tots els independentistes de les illes hi sou convidats
Totes les independentistes de les illes hi sou convidades**

Entrevista: Ramon Lapiedra

PER ELADI MAINAR

Ramon Lapiedra va néixer a Almenara, a les terres de Castelló, en una pedania anomenada Casa Blanca, vora el mar. Els estudis de batxillerat els va fer a Sagunt, on la seua família es posà a viure quan ell encara no tenia sis anys.

Després es traslladà a Madrid, on va estudiar Física. El seu camí universitari i investigador continuà a París, on romangué un bon grapat d'anys fins que es doctorà, i es va traslladar a la Universitat de Barcelona, on fou contractat al Departament de Física Teòrica com a professor. Després d'aprovar unes oposicions, va passar a la Universitat de Santander com a professor agregat fins que obtingué la plaça de catedràtic. Posteriorment es va traslladar a la Universitat de València.

Ramon Lapiedra sempre ha fet coses sobre relativitat restringida, o relativitat general, alguna cosa d'astrofísica, i també de cosmologia, encara que a Ramon Lapiedra el públic en general, i bona part dels blavers el coneix per haver estat rector de la Universitat de València un bon grapat d'anys, uns anys en què la drete més incivilitzada i la batalla lingüística creixien a mesura que l'esquerra del país anava guanyant eleccions darrere eleccions.

—Abans hem parlat de la seua estada en diferents universitats europees i de l'Estat espanyol. Nota diferències quant a professorat, investigació, infraestructures, etc. als diferents centres universitaris? Ha evolucionat molt la investigació espanyola al llarg d'aquests anys?

—És molt diferent la universitat que hi ara a l'Estat espanyol. La situació d'abans comparada amb la d'ara és molt diferent, a favor, es diga el que es diga, de la universitat actual. A la universitat valenciana s'hi fa investigació, potser no sempre de la qualitat que hom voldria, però d'una qualitat estàndard a nivell internacional, mentre que quan jo era estudiant, a finals dels 50 i començament dels 60, era molt corrent trobar professors universitaris que no feien cap mena d'investigació.

—Arriba a la universitat valenciana l'any 82, i el 84 es presenta a les eleccions. Perquè es presenta a rector?

—Doncs, perquè formava part d'un grup de persones que, ja des de la meua arribada a València, estàvem preocupades pel país, per la cultura i per la universitat, sense pensar en cap elecció ni en res que s'hi assemblara, i ens reuníem amb una certa freqüència. En conseqüència, quan es va obrir el període electoral, vaig estar més actiu amb els companys, i en el transcurs d'aquells activisme, la gent em va proposar com a candidat i vaig acceptar.

Nosaltres veiem que la universitat tenia problemes que podíem solucionar.

Ens vam endinsar en tot aquest procés i ens vam presentar finalment a les eleccions perquè pensàvem que hi havia coses que no ens agradaven i volíem canviar-les, ajudar a canviar-les.

—Últimament es parla en la majoria dels mitjans de comunicació espanyols que un dels problemes més greus de la universitat en general és l'endogàmia entre el professorat. Vosté com veu aquest problema?

—Sí, hi ha endogàmia, però no crec que siga així el problema central de la nostra universitat.

Crec que, per a la nostra universitat i en general, ens hem d'acostumar a la instauració d'una certa cultura de l'avaluació institucional i a que els resultats d'aquesta avaluació tinguen les seues conseqüències pel que fa al finançament, a la publicitat, i si això es fa, la comunitat

universitària mateixa tendirà a autoregular-se acadèmicament, i esdevindrà més positiva per als interessos de la societat i de la universitat mateixa.

—Però no creu que és molt difícil que qualsevol persona que no estiga dins d'un departament puga entrar en la universitat com a docent, i és un problema que no s'ha resolt?

—Sí, això passa efectivament, però la universitat ha produït una sèrie de mecanismes per a intentar reduir-ho al màxim amb un èxit, jo crec que limitat, però no nul. Hi ha una sèrie de comissions instituídes legalment, una sèrie de barems; evidentment, els reglaments més perfectes no poden obviar totalment aqueixos problemes, en concret el de l'endogàmia, perquè no és un problema de reglament, és el problema d'una cultura nova, assumida o no assumida per la col·lectivitat dels professors.

Per això dic que hi ha una assignatura pendent de tot el sistema universitari espanyol, que és una nova cultura de l'avaluació externa, de l'autoavaluació institucional i de la responsabilitat que s'ha de derivar d'aquesta autoavaluació.

S'han fet esforços per a produir reglaments, que han fet la seua feina, però han fet una feina parcial.

Transfer interrupted! rò el problema de l'endogàmia no sembla que se solucione?

—Aqueix és el problema, però no el problema més gran; el que passa és que, com que de vegades hi ha casos sagnants, doncs, donen motiu de conversa, d'escàndol i de denúncia, però segurament, les vegades, que no són poques, en què l'afany per produir mecanismes objectius de selecció de professorat dona resultats, això no és notícia, i no hauria de ser així. De tota manera, reconec que hi ha un problema, i que hem de continuar vigilants i perfeccionar els reglaments per a pal·liar en la mesura possible aqueixa desviació, hem de pretendre corregir-la al màxim, esforçant-nos per a crear aqueixa nova cultura de responsabilitat i de l'autoavaluació.

—Hem parlat de l'endogàmia com un dels greus problemes que té plantejats la universitat. Quins són els altres problemes greus de la universitat? La massificació, la duplictat d'universitats, facultats?

—Pense que un dels problemes més greus que té la universitat ara mateix és una certa confusió entre ensenyament superior i ensenyament universitari. Crec que, pel desig dels qui governen d'uniformitzar-ho tot, està entrant tot l'ensenyament superior a la universitat, entenent per ensenyament superior el postsecundari. I això no té a veure amb el nivell de les titulacions. A la meua manera de veure, podria haver-hi uns estudis determinats que, per la seua especificitat, foren centres al marge de l'organització universitària, sense perjudici que la titulació que donaren tinguera el nivell de llicenciatura, doctorat... és una qüestió de no posar dins de la universitat més que aquells ensenyaments que estan lligats a un sistema, que és el sistema universitari, de fer alhora d'una manera interconnectada docència i investigació. Aleshores, a la universitat, haurien d'estar-hi únicament aqueixos ensenyaments, i això, no quant al nivell de la titulació, sinó com a qüestió organitzativa.

—Quan entra al govern de la universitat, supose que hi havia molts problemes que el devien angoixar, resultà difícil fer front a totes aquestes circumstàncies?

—Vaig estar deu anys amb diversos equips rectorals. Primer vam estar dos anys, que eren els dos anys preestatutaris abans que s'aprovaren els estatuts de

la Universitat de València. Llavors, a partir d'ací, es convocaren unes eleccions d'acord amb els estatuts per quatre anys i, després d'aquest període, em vaig tornar a presentar i estiguí quatre anys més: en total deu anys.

Aquesta etapa fou difícil, però hi havia tant d'entusiasme i tanta gent arrimant el muscle que la veritat és que no resultava tan dur, però calia treballar molt, la il·lusió supleix moltes coses, de manera que jo no tinc la impressió d'haver encetat en aquell moment una tasca que ens aclaparara totalment. Era una tasca difícil, però una tasca assumida amb moltes ganes de fer-ho bé, amb molt de caliu a la vora, i on la gent generosament aportava el seu esforç. Al final, a títol personal, l'experiència ha estat molt gratificant.

—La drete del país sempre s'ha significat per la seua lluita contra la universitat, per tot el que suposava. Va tenir problemes en el terreny judicial...?

—Sí, això és veritat, però de tota manera, el problema més aclaparador, més fort, que vam tenir en aquests anys fou el problema de la massificació. Per més esforços que feres: contractació de professorat, construcció de aules noves, laboratoris nous, la universitat creixia més de pressa encara. Les fornades d'estudiants noves, cada volta més grosses, que tocaven a la porta cada octubre, eren més dilatades que les fornades de l'any anterior, i això feia que sempre et quedares curt, de manera que aqueixa manca d'espais i de docents era la cosa veraderament greu.

—I les campanyes mediàtiques de la drete, l'afectaven pel que fa al govern? Estava mediatitzat per aquesta drete en la presa de decisions?

—No estàvem mediatitzats, segurament no sols pel nostre mèrit, que m'imagina que també en tenim, sinó per la situació objectiva. L'equip rectoral, i les distintes autoritats acadèmiques, degans, etc., no depenien, com tampoc ara, del cos electoral general, sinó, d'acord amb la llei, d'un cos electoral restringit dins la universitat, i les campanyes difamatòries podien generar en l'ambient universitari quasi un efecte contrari, de manera que érem immunes a totes aquelles barrassades i campanyes absolutament demencials que feien.

La campanya que durà molts anys, i que portà cert diari de la ciutat de València, ens preocupava, perquè ajudava a dreçar una muralla d'incomunicació entre la societat i la universitat; era una irresponsabilitat d'aquest diari i del que hi havia al darrere.

La universitat es quedà sense l'alé de la crítica raonable i de la comunicació en la societat que se separa així d'una institució tan necessària i tan cara.

—Per part dels diferents governs autonòmics, hi ha hagut intents de controlar la universitat, hi ha hagut pressions en aquest sentit? Creu que tots els governs intenten dur la universitat a la seua cleda?

—Això és molt difícil que no passe. El poder polític té sempre una vocació espontània per a envair competències, i la veritat és que un polític, un polític progressista, ha de tenir les idees ben clares per a oposar-se ell mateix a aqueixa tendència quasi natural.

L'autonomia universitària va ser preservada en cada moment, les tensions van estar ací, vam saber gestionar d'una manera civilitzada el conflicte i arribar a acords, no sempre els acords que nosaltres haguérem volgut, però avançarem en qualsevol cas i preservàrem l'autonomia universitària.

—El govern del president Zaplana ha creat una universitat a Elx, en contra del criteri del rectorat alacantí. Com veu el conflicte de la Universitat d'Alacant?

—Això ha estat una operació, jo no

diré que il·legal, perquè això ho diran els tribunals, però sí, profundament il·legítima. Crec que els fets constitueixen allò que se'n diu una desviació de poder, una patrimonialització de la funció del poder polític.

No es poden prendre decisions únicament perquè un l'han votat i ja té la majoria. Encara fa falta que les decisions que es prenguen d'acord amb les regles de la democràcia política s'atenguen a criteris bàsics mínims dictats per interessos generals, discutibles, però no d'una manera descarada per interessos partidistes, a tot estirar, sinó eren personals, o de grups o d'amics.

Això és una malifeta acadèmica, i jo crec que això ho pagaran car, perquè són d'aquelles coses mal fetes que s'incardin en una presència física. Tothom, quan passe per la Facultat de Medicina segrega, es preguntarà per què pertany a una universitat que té la seua vint-i-cinc quilòmetres, en compte d'una altra a la qual pertanyia, que està a dos quilòmetres. La presència física mateixa de la facultat s'encarregarà de recordar-ho a tots, i clar, quan es fa un disbarat com aquest, tan inqualificable, es poden oblidar aqueixes coses en la mesura que hom les corregisca, i com que no s'han corregit, ni les corregiran, doncs la crítica que es deriva els perseguirà per tota l'eternitat.

—Creu que hi ha hagut una manera descarada de controlar la universitat per part dels polítics?

—S'han ignorat els límits del poder legítim que un té, i també com s'ha d'usar aqueix poder, que no es pot usar per a qualsevol finalitat. En aquest cas, serà una finalitat il·legítima, que no atenia els interessos generals. No se sap que aportava a la societat valenciana el fet de traslladar una facultat de Medicina que funcionava bé, a una universitat que estava a vint-i-cinc quilòmetres, i que podem suposar que funciona bé, i (és el que desitjaria), però no millor que la Universitat d'Alacant. De manera, que si es pregunta als responsables polítics que van prendre aqueixa decisió que la justifiquen, ho tindran difícil, perquè no tenen una resposta.

—La formació d'un govern del PP, creu que ha estat un pas endarrere per a la universitat en general?

—No tinc estadístiques, però si que hi ha, pel que apareix continuament en la premsa i el que diu la gent de diversos àmbits de l'ensenyament, en particular de l'ensenyament primari i secundari. Una política de molt d'aparador, que diu que es fan moltes coses i després resulta que moltíssimes inversions ni tan sols s'han començat, i fer prevaldre l'ensenyament privat enfront de l'ensenyament públic, això per no parlar, d'altres nivells, d'ens que haurien de ser instruments, que haurien de formar part d'una política cultural adequada, com és la TVV, que és punt i a part, perquè és una cosa absolutament impresentable i ruïnosa.

—Respecte d'un dels grans problemes de la societat valenciana, el de la llengua, vosté va ser nomenat per part del PSPV per a formar part del Consell Valencià de Cultura, en un intent de la majoria dels grups polítics valencians de donar per acabada la guerra la llengua.

—Vaig ser proposat originalment pel PSPV, però al final som elegits en bloc per la cambra. Al final un és membre del Consell Valencià de Cultura per voluntat de la cambra, de les Corts Valencianes.

—En la carta que els rectors de les universitats valencianes adreçaren al president del Consell Valencià de Cultura es postulava que l'autoritat lingüística sobre el valencià recaiguera en l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana. Opina que de no ser així el valencià pot ser objecte d'instrumentació política?

—Crec que el valencià està sent objecte d'una instrumentalització política per la drete des de fa vint o vint-i-cinc anys

com a mínim, i amb una irresponsabilitat que fa feredat, i el problema no és l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana sí o no. És evident que és un òrgan que té la suficient competència científica i tècnica per a poder assumir sense més problemes la tasca de la codificació del valencià. L'assumpte és que, per aqueixa irresponsabilitat de la drete, això en aquest moment no sembla possible. Hi ha un dictamen del Consell Valencià de Cultura, una llei inspirada en aqueix dictamen i la previsió, d'acord amb aquesta llei, de crear un nou organisme codificador que seria l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

—Després de les eleccions del 13 de juny, si els polítics donen solució a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, pensa que els valencians haurem donat un pas endavant en la resolució del conflicte lingüístic?, és a dir, l'Acadèmia assegura el futur lingüístic dels valencians?

—Depén de com es constitueixa aqueixa Acadèmia: si es constitueix d'acord amb la llei que ha votat el PP mateix, pense que serà un pas de gegant en la solució del conflicte lingüístic.

La llei, en la seua transitòria primera, estableix quins criteris han de presidir la tria dels membres futurs de l'Acadèmia i són criteris de competència lingüística. Dos terços, com a mínim, lingüistes en valencià i creadors de solvència reconeguda en la nostra llengua, i si això es fa així, i tenim en compte a més a més, que aqueix dictamen estableix la unitat de la llengua en temes certament el·líptics, però no ambigus, i a més a més, estableix com a punt de partida la preservació de les Normes del 32 i el seu desenvolupament posterior, aleshores voldria dir que si això es té en compte, si tot això es respecta, serà magnífic, però si tot això no es vol respectar per part del PP, seria millor ser fermes i no accedir a constituir una mala Acadèmia: mala cosa seria, però pitjor seria que hi haguera una mala Acadèmia. Seria millor que hi haguera una bona Acadèmia. El pitjor, que hi haguera una mala Acadèmia. Si no hi ha d'haver una bona Acadèmia, millor que no hi haja res.

—Creu que la drete, algun dia, assumirà el tema del valencià i deixarà de plantejar el problema davant els seus electors? Creu que deixaran d'utilitzar el valencià com a arma política, o encara estem lluny que arribe aqueixa situació?

—Vosté que és més jove, potser encara ho veurà. Jo, això, cent per cent no ho veuré. Estime que puc veure una millora, i la creació d'una bona Acadèmia Valenciana de la Llengua en seria una bona base en aqueixa direcció. S'ha fet molt de mal, s'ha sembrat molta incultura i molta ignorància, per voler traure un rèdit electoral, i això no es pot corregir en un poc de temps. A més a més, els sectors més beligerants solen ser gent que, en molts casos, pateixen d'una gran incultura que, com se sap, no es lleva en quatre dies. Aqueixa incultura, que és profunda no sols en l'àmbit lingüístic, fa feredat, i quan no és així, senzillament, l'estima per la llengua és ben poca cosa, quan no és menyspreu o odi. Aleshores molta d'aquesta gent, si el conflicte lingüístic posa en perill la supervivència de la llengua, com que no se l'estima, tant se'ls hi dona posar-ne en perill la supervivència.

Tinc confiança que, com que és una qüestió de cultura i la cultura de la gent d'aquest país augmenta, en un futur, aqueixes maniobres, diguem-ne, anti-llengua dels valencians, en compte de donar rèdit electoral, donen descàndol i pèrdua de vots. Esperem que això sigui així, que millore i que jo puga veure-ho!

—En el Consell Valencià de Cultura hi havia una amalgama de gent molt diferent com Xavier Casp i altres personatges. Com han estat les converses? Com han estat les reunions? Ha estat difícil arribar a un acord? S'ha intentat torpedinar per alguns mitjans de comunicació

aquests acords? Com ha vist vostè tot aquest procés fins parir el que van parir?

—Ha estat un procés d'una dificultat enorme, llarguíssim i duríssim. És la negociació més dura en què m'he trobat mai, molt més dura que el moment més dur dels deu anys de rectorat, amb molta diferència.

Vam produir un dictamen, aqueix dictamen va inspirar una llei, i després hem vist una irresponsabilitat institucional inenarrable: un partit que aprova una llei

hui, en aquest cas el PP, i al cap de vint dies fa propostes per a constituir l'Acadèmia que preveu la llei que violen frontalment la llei mateixa, violen la transitòria primera, que diu que l'Acadèmia s'ha de constituir amb dos terços com a mínim de lingüistes de solvència reconeguda en valencià, i la resta personalitats del món de la cultura, públicament coneguts com a gent de valor i sempre que creen en la nostra llengua, no exclusivament, però sí substantivament en la nostra llengua, i

evidentment hi havia noms que no satisfien ni una condició ni l'altra, i a més estaven compromesos en normatives que no són la del 32.

—Si continua guanyant la dreta, el futur de la llengua serà cada dia més ofegat. No veu el futur molt negre? Tenim el cas de Canal 9, els polítics tampoc donen exemple parlant la llengua; no es produeix l'efecte mimètic en la població jove en veure gent parlant en valencià. No veu un panorama molt difícil per al valencià?

—El valencià, encara que agafem tot el nostre domini lingüístic, Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià, té un àmbit lingüístic demogràficament esquit. Per tant, aqueixa llengua, la seua pervivència i el seu progrés, només podrà venir d'una consciència col·lectiva molt ferma i clara, i amb una lleialtat dels parlants actuals o potencials molt definida. La situació és difícil. Evidentment, si la dreta d'aquest país que ha donat proves sobrades d'on està respecte de la cultu-

ra del país i la seua llengua, continua governant, pitjor per a la llengua. Evidentment no és l'únic factor: malgrat que el PP està ací governant des de fa pràcticament 4 anys, per exemple, el moviment per l'escola valenciana tira endavant, de manera que jo tinc una esperança, no una seguretat ni de bon tros, però una esperança raonable que podem viure en valencià, que podem salvar la nostra llengua i fer-la un vehicle de cultura, de comunicació actual. Ω

Trobada de Regidores i Regidors de Joventut a Banyuls de la Marenda – Catalunya Nord -

A molt pocs quilòmetres de la ciutat de Cotlliure, al Departament del Pirineu Oriental de l'Estat francès, es troba la petita vila de Banyuls de la Marenda (Banyuls sur Mer). Durant tres dies s'hi han reunit regidores i regidors de Joventut dels Països Catalans (Formentera, Mallorca, País Valencià, Principat de Catalunya i Catalunya Nord).

La representació mallorquina era integrada per 14 persones: 2 tècnics en Joventut, 3 regidores de Joventut, 8 regidors de Joventut i el Conseller de Cultura i Joventut del Consell de Mallorca, Cecili Buele i Ramis.

Tots els assistents coincideixen a valorar aquesta trobada com a molt positiva i enriquidora. Tant és així, que hom desitja continuar-la i repetir-ne l'organització també aquí, a Mallorca.

Si més no, ha servit per conèixer millor el país, tot i que hagi estat de forma molt ràpida i intensa:

- * S'ha descobert, per exemple, que la gent més vella de la regió catalana del nord encara ara també practica un joc de cartes tan popular a Mallorca com és ara el TRUC.
- * S'ha comprovat la gran varietat i riquesa dels vins de la zona, i del peix, i del patrimoni històric-artístic, i de l'afeció a la pintura, per posar només alguns exemples
- * S'ha vist de prop la gran varietat dels mitjans de transport que han unit aquelles contrades pirinenques amb Mallorca, per Mar (Portvendes), per carretera i en tren (Portbou).
- * S'ha tingut l'oportunitat de visitar la vila de Cotlliure, amb les famoses fortificacions medievals, la tomba que

guarda les restes del combatu poeta Antonio Machado, el cafè-restaurant farcit de quadres fets per pintors que no tenien altra cosa que oferir-hi per poder menjar, etc etc.

També s'hi ha d'afegir l'intercanvi d'experiències que ha comportat el tractament d'assumptes relatius a la Joventut, des de l'àmbit municipal:

- * Ha copsat l'atenció de la resta de participants, el fet de comprovar que a Mallorca les regidories de Joventut es troben en mans de regidores i regidors molt joves; a diferència de Catalunya Nord on la gent que es dedica a la política sol ultrapassar els 50 anys d'edat.
- * Amb les intervencions d'especialistes diversos, i posteriorment amb un tractament per grups de treballs s'ha fet una anàlisi sobre la "Joventut d'avui" i "L'aplicació de les polítiques locals", tant a l'àmbit rural com a l'urbà.
- * Les polítiques públiques en matèria de Joventut, han estat objecte de tractament per part de:
- * El Secretariat General de la Joventut de la Generalitat de Catalunya,
- * El Servei de Joventut del Consell de Mallorca,
- * La Direcció departamental de la Joventut i els Esports del Pirineu Oriental,
- * La Caixa dels Punts (institució francesa de subsidi familiar amb més baixos recursos),
- * L'exposició de realitzacions concretes municipals de totes les regions presents a la trobada ha contribuït a fer-se conèixer millor l'una a les altres.
- * La darrera jornada es va dedicar a aprofundir en els Programes de Joventut de la Unió Europea, remarcant-s'hi

objectius, continguts i propostes relatives a la COOPERACIÓ TRANSFRONTERERA.

S'acabà la trobada amb intervencions institucionals, representatives dels diversos organismes oficials de l'Estat francès, del Principat de Catalunya i de Mallorca.

Aquesta trobada fa part d'un programa d'acció de COOPERACIÓ TRANSFRONTERERA adreçada a regidores i regidors municipals de l'àrea de Joventut, a tècnics d'animació professional en àmbits juvenils, i als mateixos joves i al·lotes de totes tres regions: Catalunya Nord, Principat de Catalunya, Mallorca.

Els objectius d'aquestes trobades es poden resumir en aquest dos:

- * Adquirir coneixements i pràctiques que permetin SABER FER I FER SABER, en polítiques locals adreçades a la joventut de cada municipi.
- * Afavorir el llançament de PROJECTES TRANSFRONTERERS, mitjançant l'intercanvi de propostes afavoridores de la identitat cultural.

Tots dos objectius s'han complert, en aquesta primera trobada de responsables polítics i tècnics en matèria de Joventut. De manera que caldrà continuar-ne fent, en profit d'una millor gestió pública orientada cap a la joventut mallorquina. Ω

Banyuls de la Marenda,
5-7 d'octubre de 1999.

Cecili Buele i Ramis
Conseller Delegat de Cultura i Joventut Consell de Mallorca

Intervenció del Conseller Delegat de Cultura i Joventut Consell de Mallorca (breu resum)

Presentació personal. Diputat del Parlament de les Illes Balears, amb la responsabilitat d'exercir el càrrec de Conseller Delegat de Cultura i Joventut del govern de Mallorca.

Actes d'agraïment públic. A tota la gent que ha pres part en aquesta primera trobada transfronterera. A la feina feta a cada municipi de cadascuna de les regions. A la invitació adreçada al Consell de Mallorca. A l'acollida dispensada per entitats i organismes, com també per institucions públiques de l'Estat francès.

Tres punts de reflexió.

- 1) Som als inicis d'un procés de col·laboració, pel que fa a polítiques adreçades a la Joventut, el qual s'ha d'anar enfortint de cada dia més:
 - * Entre el govern de Mallorca i cadascun dels municipis illencs
 - * Entre Mallorca i la resta d'Europa (per la via dels Països Catalans)
- Aquestes jornades permetran enfortir aquests lligams de col·laboració. La presència activa i dinàmica de regidores i regidors de Joventut de Mallorca són una bona garantia.

- 2) Un dels eixos bàsics de l'actuació política en matèria de Joventut ve marcada pel caràcter nacionalista del govern de Mallorca, que rep el suport de forces polítiques progressistes: Des de la Conselleria de Cultura i Joventut volem contribuir a fer que la joventut mallorquina s'engresqui en la tasca apassionant de construir un veritable país / Fer de Mallorca, no solament una illa coneguda com a lloc turístic, sinó sobretot com una illa:
- * que té una cultura cinc vegades mil·lenària, que cal conservar
- * que té com a única llengua pròpia la llengua catalana, que cal emprar
- * que té un territori ben limitat, que cal protegir
- * que té un medi ambient força agredit, que cal defensar
- * que té unes institucions democràtiques, que cal potenciar
- * que ha tingut i ha de tenir, encara que no té ara, un paper polític rellevant dins Europa
- * que manté la privilegiada i alhora complexa situació de trobar-se enmig de dos continents: l'europeu i l'africà.

- 3) El servei públic que, des del govern de Mallorca, volem prestar a la joventut mallorquina ha de tenir aquestes característiques que besllumam com les més significatives per al proper segle XXI.: La promoció entre la joventut d'aquests valors que consideram indefugibles:

- * La diversitat i la diferència
- * La tolerància i el respecte
- * El civisme i la convivència
- * La intercomunicació i la solidaritat

CONCLUSIÓ:

Davant d'aquesta primera celebració d'unes jornades dedicades a les polítiques municipals en matèria de Joventut, hom desitja que se'n continuï l'organització i, si és possible, que també se'n facin a Mallorca. Ω

Banyuls de la Marenda,
7 de novembre de 1999

Cecili Buele i Ramis, Conseller Delegat de Cultura i Joventut Consell de Mallorca

La participació política no-convencional (III)

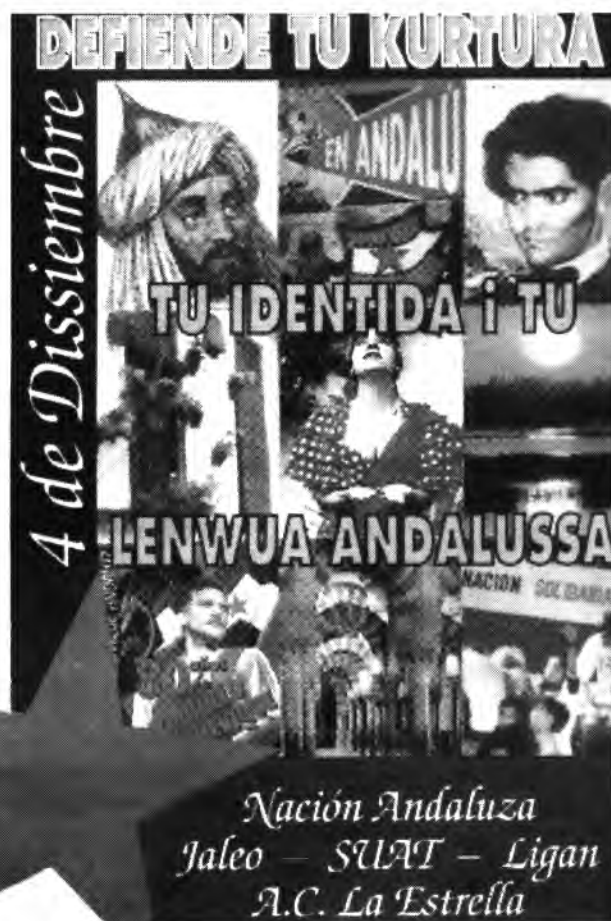
MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Arribats a aquest punt, hem d'aturar-nos per a analitzar els partits polítics occidentals, en teoria els grans pilars de les democràcies parlamentàries burgeses.

Fou Otto Kirchheimer qui plantejà la teoria del "partit-escombra", segons la qual, avui dia, els partits occidentals són autèntiques agències electorals, a imitació dels partits nord-americans. Ja no trobem partits de masses, sinó que el que prima és aconseguir el màxim nombre possible de vots, i no el tenir molts afiliats o el mobilitzar la societat al carrer (només cal mirar els índex tan baixos d'afiliació política existent actualment).

També estudià Kirchheimer, de manera prou encertada, les transformacions que s'han anat produint en els partits polítics al llarg del temps; tot i que a mi m'agradaria puntualitzar algunes de les seves observacions. És cert que s'ha produït una progressiva desideologització en la major part dels partits; que els grups d'interès influeixen avui dia més en les formacions polítiques del que ho feien fa uns anys; i que les orga-

nitzacions lligades als partits (cas dels sindicats de treballadors) s'han distanciat d'ells; és cert que s'ha obert una mena de clivella entre les cúpules dels partits per una banda i la militància de base i l'electorat per l'altra. Però, tot i acceptar de manera genèrica aquests postulats, també caldria matisar un tant lo dit anteriorment, car no s'adiu al cent per cent si és aplicat als partits anti-sistema, i molt especialment pel que fa a les formacions polítiques de caire independentista representatives de nacions oprimides (recordant, no obstant, que els partits estatistes també són independentistes, car defensen la independència dels seus estats). En aquesta mena de partits, la desideologització no és tan forta, car és la militància de base la que ha de suplir el buit informatiu que pateixen a base de realitzar constants campanyes d'agitació al carrer, per poder així incidir socialment; unes bases militants aquestes que, pel fet d'actuar al marge del sistema i contra el propi sistema, se'ls suposa un major nivell d'ideologització. Ω

El Gran Orient de Catalunya i el Suprem Consell del Grau 33 de Catalunya són rebuts pel President de la Generalitat de Catalunya

El dia 31 de març 1999 el President de la Generalitat de Catalunya, M. H. Sr. Jordi Pujol, acompanyat del Conseller de la Presidència, H. Sr. Xavier Trias, va rebre en audiència una Comissió per altres dignitats del G.O.C. i del Suprem Consell del grau 33 de Catalunya. El Ser^{ve} Gran Mestre Federal Francesc

Bruguera va pronunciar el discurs introductori, que es reproduïx tot seguit. L'objecte de l'audiència, que va durar tres quarts d'hora, va ser de presentar oficialment a les primeres autoritats del país la Francmaçoneria d'obediència catalana i de fer constar, així, la seva disposició al servei de la nostra societat.

Discurs del Ser^{ve}. Gran Mestre Federal

«Molt Honorable President de Catalunya,

Fou el sentiment nacional que impulsà un grup de Mestres Maçons a crear oficialment el Gran Orient de Catalunya (G.O.C.) l'any 1989. Culminava una llarga tasca de preparació, de treball, de pedagogia.

La feina fou immensa. Per una part, les dificultats comunes a totes les sensibilitats maçòniques, filles de la llarga persecució, difamació i intent d'esborrar el traç i la memòria de la maçoneria per part de la dictadura franquista.

Per una altra part, com a catalans conscients, entenguérem que Catalunya necessitava tenir el seu si una maçoneria catalana; unes maçones i uns maçons que, en reconèixer-se com a catalans, volíem viure, treballar i organitzar-nos i créixer en la nostra formació

intel·lectual, cívica i transcendent, com a catalans.

Calgué anar a pòdar en l'escassa documentació maçònica que a Catalunya no fou cremada, destruïda, exiliada o segregada en els arxius militars del règim franquista.

Calgué retrobar el fil dels treballs que els germans maçons catalans desenvoluparen en el seu exili; acollits - com no podia ser d'altra manera - fraternalment pels maçons d'aquelles terres que en aquells moments eren molt més lliures i democràtiques que la nostra.

Amb aquests materials, els germans iniciadors del G.O.C. forniren, a poc a poc amb ferma constància, els suports bàsics, els elements imprescindibles, mínims però suficients, per a poder treballar.

A partir de la voluntat i els elements necessaris per a poder treballar, el G.O.C. va néixer i, com qualsevol organisme viu i sa, no ha deixat de créixer. Fins

quan? Fins que els catalans vulguin i Catalunya ho necessiti.

Reivindiquem i ens sentim hereus simbòlics de la Gran Llotja Catalana Balear, creada pel nostre molt venerable germà Rossend Arús.

Ens emmirallem en l'exemple de la plèiade de germans catalans que ens han precedit; entre altres, Víctor Català, Ildefons Cerdà, Anselm Clavé, Narcís Monturiol, el general Jofre, Ventosa i Roig, Salas Anton, Serra i Moret, Josep Trueta, els presidents Companys i Irla, i tants i tants altres.

Ens consta que diverses organitzacions maçòniques que treballen amb més o menys autonomia, però cap d'elles d'obediència estrictament catalana, han anat presentant els seus respectes al President de Catalunya, tal com és natural i correspon a la justa observança de les lleis maçòniques de respecte i subjecció a l'autoritat de les lleis del país en què es treballa.

Per què el G.O.C. no ha formalitzat fins avui, deu anys després de la seva creació oficial, la seva compareixença a saludar, a presentar el seu respecte i posar-se a la disposició del Govern de la Catalunya en la persona del seu President?

Senyor President de Catalunya, el Gran Orient de Catalunya va néixer d'un grup de maçons i maçones amb una fe inviolable en el que volíem constituir, amb molta feina feta; però érem pocs i ha havia encara molta feina per fer. Molta feina a fer i també molts obstacles a superar. Obstacles de fora i de dins del món maçònic. Després d'un temps de greus dificultats, degudes també a les maquinacions d'algunes Obediències espanyoles, franceses i angleses, des del 1995 el G.O.C. s'ha anat consolidant com a Potència Maçònica Sobirana i veritable casa comuna de les maçones i els maçons catalans, tant al Principat com

a la Catalunya Nord.

Avui, amb humil però certa seguretat que els fonaments i les primeres filades de columnes i parets del nostre Temple estan fermament assentades i que la construcció avança, estem que és el moment en què el Gran Orient de Catalunya es presenti al President de la seva nació.

Senyor President, el Gran Orient de Catalunya és format per maçones i maçons pels quals la seva nació és Catalunya i avui, a través vostre, li diuen al Govern de la seva pàtria que pot comptar amb ells.

Aprofitem, senyor, per fer-vos lliurament de la nostra Constitució, tot esperant que pugueu observar dins les seves pàgines l'esperit que abans us hem expressat.

He dit, senyor. I moltes gràcies.

A les Valls de Barcelona, el 31 de març de 1999. » Ω

E L V E L D E M A I A (1 6)

Alicia

PERE GRI

Segons pogué comprovar llavors en Fructuós, les coses no havien anat exactament com li havien dit, perquè l'assumppte de l'esclafit del castell de focs artificials, que sí que arribà a Portugaleta i es produí la reivindicació per part d'ETA, transcendí de valent a l'opinió pública, fins al punt que el protagonista de la història es veié obligat a donar una roda de premsa un cop arribat a València.

Els periodistes, alguns dels quals ja havien tastat el haixix màgic mitjançant na Marina, varen ser molt amables amb ell, i no li feren preguntes indiscretes. En Fructuós declarà que havia acceptat participar en aquella acció, pel fet que considerava que no es tractava d'una cosa il·legal, i que si ETA s'adjudicava l'autoria del fet, ell

estava molt satisfet d'haver col·laborat amb la banda, ja que creia que s'estava sent injust amb una organització que, subratllà, ha deixat de ser terrorista.

En resposta a una qüestió que li plantejaren sobre si es sentia realment independentista, en Llabrés no dubtà en afirmar que el que havia passat conduiria de manera definitiva a l'autodeterminació dels Països catalans i d'Euskal Herria, i que ell mateix s'encarregaria de convèncer als diferents governs, en el termini de dos anys, que aquesta era una qüestió que no s'havia d'ajornar més. De les drogues no en va parlar en aquells moments, i tampoc els periodistes li demanaren res sobre el tema.

Moments després d'acomiar-se d'ells, en Fructuós s'embarcà cap a Ciutat en un vaixell que en aquesta ocasió es deia "L'esclafit", en commemoració de la seva gesta. Pujà

al vaixell entre grans victorejades de la gent que hi havia al moll, i en entrar donà la mà a alguns passatgers que l'esperaven al "hall". Anava amb americana i corbata, tal i com li havien explicat les bruixes que fes, si bé no es sentia en Pere Sampol, massa moderat segons ell, sinó que li bullia la radicalitat al cor.

Encara desconeixen quina classe de polític som, perquè no ho he demostrat de manera suficient, però crec que no es sorprendran massa quan em vegin actuar de debò, ja que en el fons saben el que admiren de jo, pensava.

Quan el vaixell hagué partit, els passatgers el deixaren anar al seu aire, àdhuc va poder fumar un petard dins el camarot.

Així i tot, quan anà al bar i feia una estona que estava que estava a una taula, s'acostà cap a ell una al·lota, com havia passat en el viatge d'anada. La

recent apareguda li digué: Bona tarda, som n'Àlicia Parets, periodista d'"El Temps", i voldria fer-li una llarga entrevista.

Ostres, tú, el temps que fa que llegesc aquesta revista. I què en voleu fer amb l'entrevista?, em treureu en portada?, preguntà en Fructuós.

No ho farem, per prudència. La cosa no està molt clara, i a Madrid estan que treuen foc pels queixals. Quan arribi a Ciutat, procuri no ficar-se en cap embolic, se'n vagi directament al seu domicili, li dic per la seva seguretat. De totes maneres, li deman l'entrevista, pel fet que m'ha passat pel cap escriure un llibre sobre això que ha passat aquests darrers dies amb l'independentisme. Jo en tenc una gran experiència en aquests "afaires", perquè fa uns quants d'anys que parl amb els capdavaners d'aquesta tendència, l'informà n'Àlicia.

Doncs, ara ha trobat al principal d'ells. De què vol que par-

lem? Estic disposat a contestar-li a totes les preguntes que em faci, i li puc contar la meua vida, però segons molts és la d'un pobre desgraciat.

Podem començar, digué la periodista, al mateix temps que es treia el magnetòfon.

Encara amb la sang calenta pel que li havia succeït, en Fructuós començà el relat parlant molt de política, sense reparar en que el que vertaderament importava era que donàs a conèixer al gran públic de veritat, explicant el seu caràcter i fent-los veure la gran persona que era. En un incís, es tragué la xocolata, i demanà a n'Àlicia si la volia provar.

No fum porros, a jo m'agrada l'èxtasi, els caps de setmana faig la ruta del bacallà, respongué aquesta. Ω

Cristina Sorell Adrover

<crisina@ibit.org>

Fax: 971177279

Trabajo: 971177276

ARTICLES HISTÒRICS

La unitat dels catalans, valencians i balears

PER ABELARD TONA I NADALMAI

Estudi aparegut a Quadern de l'Exili, Núm. 9, setembre-octubre del 1944, a Coyoacan (Mèxic)

L'opinió d'alguns valencians residents a Mèxic reputa imperialista la nostra doctrina de la unitat nacional dels catalans, valencians i balears. No ens estranya gens aquesta reacció; és més, l'esperàvem. No per això la discutirem, perquè discutir-la representaria, almenys en principi, admetre dos insults, un a Catalunya i l'altre a València. A Catalunya atribuint-li un esperit de domini i a València un esperit d'inferioritat. Ni l'una cosa ni l'altra no són certes. Ni Catalunya intenta exercir cap hegemonia imperial, ni es pot acceptar que València, rica i forta, hagi de viure en temors d'imposicions. València és prou capaç de defensar-se per ella mateixa. Preferim deixar opinions, com la del nostre suposat imperialisme, en el terreny dels conceptes revellits, que les noves generacions estan cridades a superar, empenyes per la força de les realitats.

Les realitats ens uneixen, encara que ens entestem a viure en divorci.

Uns fets històrics ens portaren a lluitar junts, catalans, valencians i balears, en la guerra de Successió (1702-1714), cloent la història de les nostres antigues relacions. Uns altres fets, encara recents, ens han portat a lluitar novament junts, inaugurant les nostres relacions futures. Dues Espanyes, com en el segle XVIII, dues mentalitats, s'han enfrontat en la guerra, a la qual ens abocà la reacció espanyola, a partir de l'any 1936. Nosaltres, catalans, valencians i balears (Mallorca quedà presonera i no ens la van deixar alliberar) formem en aquesta conflagració el nervi de l'Espanya democràtica i revolucionària. ¿Potser us entusiasma el Madrid heroic? No us hi entusiasmeu gaire. Si teniu memòria, recordareu que Madrid no fou heroic fins que les columnes catalanes i valencianes, conjuntament amb les brigades internacionals, van marxar pels seus carrers. I havia d'ésser així, perquè Madrid és

un poble dividit, meitat de la reacció espanyola, meitat decantat al nostre esperit secularment democràtic. És, per tant, una ciutat vacil·lant entre dos móns: el castellà, que somnia un imperi de monjos i de militars; i el nostre, el de la llibertat de cara a un demà més humà. Ara bé, la guerra esclatà entre aquests dos móns i no ha pas acabat. El règim de Franco no és la pau -cosa en la qual crec que tots els valencians estan d'acord amb els catalans-, sinó un parèntesi en el combat. Els fets ens mantenen en el mateix camp, i junts haurem de tornar a lluitar, perquè la caiguda del règim franquista no serà pas un trànsit incruent. El fantasma de la restauració monàrquica es dibuixa, diuen, com una futura solució. ¿Qui ho pot creure? Les dues Espanyes, tradicionalment emmarcades, tornaran a la brega. És massa senzill carregar la culpa a un Primo de Rivera, ahir, i ara a un Franco, dels mals reaccionaris que periòdicament assoten els nostres Països. Els "pronunciamientos", tan típics de la història peninsular del segle XIX, que es repeteixen en aquesta primera meitat del XX, no són un capri-

ci de militars pinxos. Tenen arrels profundes en el poble, són el fruit d'un divorci de mentalitats. La unitat del poble espanyol és una entelèquia de la qual es parla esportivament, per amagar l'existència de les dues Espanyes, antagoniques i irreconciliables.

Aquest divorci de mentalitat té una vella arrel i em recorda una anècdota històrica bellíssima, precisament esdevinguda en el País Valencià i relativa al rei de València, Aragó i Mallorca i comte de Barcelona, Alfons III, i de la seva muller Elionor de Castella. Havia aconseguit la reina la donació d'unes viles valencianes a favor del seu fill, la qual cosa sembla que era contrària a les lleis de la terra. Les viles enviaren una diputació al Rei i en nom d'aquesta, parlà en Guillem de Vinater, en un to que semblava insolent a la Reina, la qual no es pogué contenir i irada exclamà: "No oiria açò el Rei de Castella, nostre germà, sense enviar-los a degollar tots de seguida". -Reina, reina, replicà el rei Alfons; el nostre poble és lliure i no esclau com el poble de Castella. Ells ens tenen a Nós com a senyor i Nós a ells com a bons vassalls i companys-

Anècdotes com l'anterior abunden en la nostra història i ens evocuen una gloriosa tradició de llibertat. Per a sort nostra, però, no hem de recórrer als arxius per trobar-la, perquè la portem tots al cor. Crear i defensar una societat en la qual es pugui exercir amb plenitud el dret a una vida individual, és un deure envers nosaltres mateixos. La unitat nacional ens faria més forts, més aptes per conservar el tresor sagrat de la llibertat.

La nostra unitat és un fet, perquè convergim en uns mateixos anhels. És una unitat consagrada pels segles. Ens cal solament un esforç per convertir-la en una estructura pràctica, disposada al combat, enderrocant suspicàcies i supersticions. Tenim fe que això es produirà, no a Mèxic, naturalment, sinó allà, als nostres Països. Potser precipitadament, davant l'imperatiu de la necessitat. Els nostres pobles han sofert una dura experiència i no es pot creure que la vulguin tornar a repetir. Ω

Aparegut al Núm. 8 de Quaderns de l'Exili (Coyoacan, Mèxic), juliol-agost 1944.

Dites relacionades amb el vi

El sol de l'Assumpció fa el vi millor.
 El sol en l'Ascensió fa el vi bo i millor.
 El veí que té bon vi, ventura té prop de sí.
 El vell que beu bon vi triga a morir.
 El vi a glops i l'aigua a raig.
 El vi agrada i l'aigua enfada.
 El vi aigualit fa mal profit.
 El vi alabat crida convidat.
 El vi alimenta, cura i fa tenir.
 El vi allarga la vida, però també la treu.
 El vi amb mesura i el pa amb cordura.
 El vi ben bo i el cavall de pedra.
 El vi bo és a la bóta del racó.
 El vi bo és bon dormidor.
 El vi clar al cap sol pujar.
 El vi clar fa senyor, el negre fa borratxó.
 El vi clar i vell fa savi el jove i jove el vell.
 El vi clar i vell i amb una mica d'aigua fa bon consell.
 El vi clar per les dones i el negre pels homes.
 El vi com a rei i l'aigua com a bou.
 El vi crida la cançó.
 El vi crida la son.
 El vi crida la xerrada i la baralla.
 El vi cuit no fa mal encara que en beguis un maial.
 El vi d'agost, no fa most.
 El vi de casa no emborratxa.
 El vi de la bodega escalfa l'esquena.
 El vi de Nadal ni emborratxa ni fa mal.
 El vi del veí és el millor vi. Ω

Genocidi cultural: el modern genocidi a la vella Europa

"Hem de parlar a un poble de sords en contra de la gent que té una excel·lent oïda". (Joan Fuster)

Fa unes dècades, a Europa, per a vèncer una nació hi havia de cometre genocidi i esclavitzar-la. Açò encara és així, però a països pobres: Kurdistan, Timor, indis, Sahara, Tibet, Karens, Mons, etc...

Però ara, als països rics, per la TV i el consumisme, ja no cal l'extermini físic capoden exterminar culturalment i psíquicament. Com denunciava Xavier Rubert de Ventós, els poders constituïts tendeixen a l'explotació psíquica de llurs súbdits (*Moral i Nova Cultura*). A través d'imposar sibi linament normalitats televisives de consum, és normal ballar sevillanes però no ballar boleros o sardanes. És normal ser de Móstoles però no ho és ser de la

desconeguda (per les sèries de TVE) Manacor. Volen així presentar-nos com si els catalans fòssim estranys anormals, l'aneguet lleig del conte, fer-nos la Ventafocs de la madastra Espanya.

A través d'una paulatina però brutal colonització i robotització mental poden ara fer desaparèixer al llenguatge català amb mètodes supermoderns, supersofisticats, sense provocar ja gaire dolor, a la despistada i anestesiada massa de catalans consumistes i televisius. Es tracta de marginar el català del consum de masses: del cinema, de la propaganda comercial, del mercat musical, etc... Un segles dissimulat para que se consiga el efecto sin que se note el cui-

dado, com indicaven des de Madrid als seus *corregidores* a la Catalunya ocupada per les genocides tropes borbòniques, després de l'11 de Setembre.

Ho poden fer perquè tenen ja mitjans tècnics per a l'extermini tecnològic de la llengua catalana. Com sempre, a més a més, hi ha diners controlats per aquesta mena de ments malèfiques i maquiavèliques, per la vella oligarquia latifundista financera de l'Imperi, de l'ABC i del BSCH, i aliats religiosos de la COPE, el vell integrisme hiperpapista inquisitorial.

Catalunya, Catalunya: Tan lluny de Déu i tan a prop d'Espanya! Ω

Jaume Tallaferró

RAFAEL

La intencionalitat didàctica i social de Maria Teresa León

PER MARINA FERRÀ-HAMELYNCK

Maria Teresa León nasqué a Logronyo el 1904. Conegué i s'uní matrimonialment al seu company d'idees, el poeta Rafael Albertí entre el 1929 i el 1930. A partir d'aquest moment començà per tots dos una fecunda vida intel·lectual, plena i profundament enriquidora, d'amor i literatura. Era filla d'una família acomodada i son pare havia participat a la guerra de Cuba d'on tornà malferit, l'escriptora estudià a la universitat, començà a tenir inquietuds socials i simpatitzà amb l'esquerra, quan s'enamora de Rafael Albertí, la parella viatja a Mallorca i a París. El 1931, per decisió popular és proclamada la república a Espanya, Rafael i Maria Teresa veuen el canvi polític amb un raig d'esperança, com la major part dels escriptors de la generació del 27 clarament progressistes. Entre el juny de 1933 i l'abril de 1934 dirigiran la revista "Octubre", a la qual col·laboraran importants personatges de la cultura i periodistes importants del moment. El matrimoni s'afilia al Partit Comunista d'Espanya.

L'obra de Maria Teresa reflecteix aquesta preocupació cap als més indefensos de la societat, especialment els menuts i les dones, on destaquen els seus reculls de narracions breus, encara que va treballar la novel·la "Juego limpio", la traducció poètica (autors com Èluard o el romanès Eminescu), la biografia (Gustavo Adolfo Bécquer)... És abans de tot una literatura social i didàctica. La seva prosa pretén ésser un reflex dels problemes socials més greus de l'Espanya d'aquella època. Divideix clarament el món entre explotadors i explotats. La proposta de Maria Teresa León en aquests relats és la de la revolta. Conjuga el determinisme amb punts naturalistes, col·loquials, tracta els temes relatats amb una sensibilitat femenina profundament descriptiva i poètica, molt propera al "realisme socialista", suposen doncs un clar valor històric i testimonial. Les dures condicions del proletariat queden ben reflectides dins aquests contes que tenen connotacions tràgiques, de marcats clarobscur, la fam, les carències educatives de les classes humils, el suïcidi infantil, la lluita de classes, la batalla per la supervivència, la manca de feina, així com les contradiccions de l'educació religiosa tractada des d'un punt de vista molt crític. Destaquen narracions com "Una Estrella Roja", "Liberación de Octubre", "Intel·lectual", "Sistema Pedagógico", "Letreros en las Vallas", "Un examen", "El pequeño burgués", "Infancia Quemada", "El derecho de la nación", i moltes altres escrites principalment entre el 1933 i el 1936, essent "Cuentos de la España actual" (1936) l'antologia de relats més important.

Després va venir la guerra civil i el triomf de l'aixecament militar del general Franco el 1939. Albertí i Maria Teresa partiren a l'exili com molts altres republicans. Durant aquests llargs anys van recórrer Europa, Amèrica, i els països de l'Est coneixent importants intel·lectuals d'aquests estats. L'obra

autobiogràfica "Memorias de la melancolía" on defensa la seva personalitat idealista són el testimoni de tota una època. El matrimoni Albertí-León no podrà tornar a la seva pàtria estimada fins el 1976.

Maria Teresa León veure de ben a prop tot el que suposaren els moviments feixistes dels anys 30 i 40, del nostre país i de l'estranger, com per exemple l'Alemanya nazi ja que es trobava de viatge amb el seu marit per aquelles contrades just en el moment que Hitler arribà al poder, l'any 1933.

La visió de Maria Teresa León entra dins el concepte de l'ensenyament com alliberament social i com arma de defensa dels pobres enfront dels abusos de la burgesia adinerada. Amb l'educació rebuda pels al·lots als col·legis religiosos és molt crítica, així a "Sistema Pedagógico" podem llegir:

"...Les monges havien rebut ordres de la seva il·lustríssima: "propagar la fe en Déu, evita els conflictes socials. S'ha de militar dins l'església del temps. Jesús ho ha volgut així. La salvació dels nostres benefactors és a les vostres mans." Clar que els "benefactors" no estaven en aquell port amb barques abatudes de pobresa. El nen aquell sempre venia demanant almoïna. Duia uns calçons romputs, els peus com dos crostres de granot..."

L'educació privada afavoria les classes adinerades i així es conservava la hegemonia social dels terratinents. A "Un examen" podem llegir:

"...El pare ensenyava geometria. A una pausa s'adonà que de Basilio, tot brut, amb les cames massa llargues l'estava escoltant. -Tu no saps que els exàmens són demà? Ens durà sis excel·lents.

Copejà la cara inexpressiva del seu menut.

-I jo?

Llavors li explicaren que ell era pobre. Quan els nens pobres s'adonen que no poden complir un desig no ploreu desconsoladament, resten copejats, entabanats. Havia cregut que als exàmens es pot anar sense diners no entenia com podia ser allò..."

L'autora sempre deixa ben clar l'existència de dues Espanyes una proletària, d'esquerra amb esperances de que les coses poguessin canviar i una adinerada, conservadora que treia emperons de per tot al nou règim polític. Així doncs a "Infancia Quemada", que tracta sobre el tema polèmic de la crema de convents, podem observar aquesta realitat: "...No ho cremem!

Ningú li feia cas, i ella era testimoni de l'enderrocament protestant tímidament la culpa del seu mal a l'ànima.

-És el meu col·legi.

Els mapes havien de plegar-se per les puntes, cremar les seves illes i desaparèixer les seves penínsules i els seus caps. Les badies serenes i els estrets violents es tornarien a poc a poc aquell tros negre, que resta desfermat, veurant una paret fumada.

El veuria així als diaris del dia següent. -És el meu col·legi, sap vostè?

-Quina doblurada devien tenir els seus pares!

-Crec que si.

-Era vostè de les de dalt o de les de baix?

-De les de dalt.

-La meua filla de les de baix. D'ésser allà té reuma incurable a la ma dreta, i de res li ha servit aprendre de brodar.

Ella es recordava molt bé d'aquelles sales humides, encaparrades en cobrir-se de salobre, on el col·legi gratuït estava instal·lat. Les baixaven allà per tal que sentissin la pietat. (...) -No sent vostè com sona l'orgue? -Jo només puc sentir el cruix de la fusta. -Si el sostre del saló d'actes era tot ple de bigues. Per les parets estaven dibuixades les estacions. -Jo no el vaig veure mai. Als pares de les gratuïtes ens feien entrar per l'escala interior..."

En resum els contes de Maria Teresa León són testimoni d'una situació social extrema, insostenible amb fam de reformes i de progrés, amb un fort enfrontament entre els governants de sempre, i els polítics més revolucionaris. Aquesta tensió entre les dues "Espanyes" esclataria el 1936 amb la declaració de la Guerra Civil, que duria a una llarga dictadura militar, recolzada primer pels règims feixistes europeus i des de la Guerra Freda per l'Estat Nord-americà, amb la trista realitat de que molts d'exiliats moriren a l'estranger sense poder tornar mai a la seva terra. Ω

MORT FA POC, RAFAEL ALBERTÍ, EL GRAN POETA DEL 27, CANTOR DE LA MAR, BÉ MERIX L'HOMENATGE DE TOTS AQUELLS QUE CREUEN EN UNA IDA I EN UNA OBRA AL SERVEI DE LA SOCIETAT. ESCRIPTOR COMPROMÈS COM LA SEVA ESTIMADA MARIA TERESA LEÓN, AUTORA DE NARRATIVA SOCIAL D'ALTA QUALITAT, FOU FIDEL A LES SEVES IDEES FINS EL DIA DARRER DE LA SEVA EXISTÈNCIA

Imatge retrospectiva del poeta amb la seva primera esposa, l'escriptora Maria Teresa León, amb qui Albertí visqué l'experiència de l'exili.

Rafael Albertí i Maria Teresa León a Eivissa

PER MIQUEL LÓPEZ CRESPI

A les militants de les *Dones Lliures* no ens va agradar gaire l'entrada a Eivissa, perquè protocolàriament Uribarri va organitzar, per als corresponents que ens acompanyaven, tota una mena de cerimònies rituals amb les pagesetes i el seus vestits típics saludant-lo com si fos un cabdill, el messies que els ha de portar la bona nova.

Els jornalers de ses Salines, juntament amb bona part dels nostres mariners i militants, després de saquejar la catedral i altres esglésies -en Rafel Albertí i la Maria Teresa León ho provaren d'evitar-, disfressats amb casulles dels capellans que s'han amagat, van de processó pels carrers d'Eivissa.

Els al·lots -com aquí anomenen la mainada- ens reben amb els tubs dels orgues de les esglésies que fumegen.

Davant de la plaça del castell cremen quadres antics -venuts a l'estranger, els diners aconseguits ens haguessin pogut servir per a comprar armes, material sanitari... Les pageses s'ho miren amb un cert posat de resignació. Unes poques, les més agosarades, les vídues dels assassinats pels falangistes, ajuden els infants i militants a portar al foc els sants, les verges de fusta bellament pintades...

La Teresa, mestra d'escola a Sants, que perdé el germà en temps de Martínez Anido, prova de convèncer-nos a la Maria Teresa León i a mi mateixa que "d'aquest

foc purificador naixerà un nou món".

No deixa de semblar un quadre de Victor Hugo -em recorda algunes escenes de *El 93* que vaig llegir fa segles, quan encara tenia temps per a la lectura-

París, en l'època de Robespierre, de Marat, de Saint Just, devia ser molt semblant a aquesta nit de balls populars i foguerons amb la llenya dels bancs i confessionaris que els milicians han fet estelles enmig del carrer. Igual; però a Eivissa hi ha menys sang que a París, quan el burgesos esdevingueren -per primera i única vegada en

L'alliberament d'Eivissa per les tropes republicanes i milícies antifeixistes. En el centre de la fotografia hi podem veure Maria Teresa León.

L'alliberament d'Eivissa per les tropes republicanes i milícies antifeixistes. En el centre de la fotografia hi podem veure Maria Teresa León.

rremeiable.

Alguns dels embarcats en la flota són com infants que participen en una festa. Encara no s'han fet a la idea que estem en guerra contra un enemic implacable.

Un grup de valencians, armats fins a les dents, han assaltat un bar -sense respectar les ordres donades pels responsables- i, una mica beguts, vestits de capellà, enlaira creus i estendards de la CNT -pobres de les nostres banderes, servint per a aquesta festa de cabaret!- proposen Maria Teresa León, com a governadora general, amb poders absoluts de fer i desfer.

Amb un instant hem oblidat els punts del programa de la revolució! Nosaltres -suggereixen- podríem ser les "dames d'honor" o, si volem, ens poden fer "princeses de l'amor per una nit", conclouen, sorneguers.

-No ens agrada el vell company de la CNT que han posat Bayo i Uribarri... és feres, més lleig que una rata-pinyada!

Creient que ens insulten, s'acosten uns companys del POUM i de les JSUC, amb aire amenaçador, prement amb força els fusells...

La Rosa, amb cara de pocs amics, els escomet:

-Cercàveu alguna cosa? Sabeu les instruccions del comandament? No res de roboris. Alerta amb les dones. Respecte absolut cap a les eivissenques.

Hi ha un fort esclat de rialles.

Els xicots que els acompanyen amb els tubs dels orgues fan un soroll infernal. Els més joves, per a demostrar el seu "valor", dispansen a l'aire les seves armes.

-D'ençà el dinou de juliol, ja no hi ha

ALBERTÍ

El llarg camí poètic de Rafael Albertí

PER MIQUEL FERRÀ MARTORELL

De 1918 a 1939 es produeix de la ma de tot un grup d'autors, García Lorca, Albertí, Guillén, Salinas, Gerardo Diego, Aleixandre, Cernuda i Damaso Alonso, una autèntica renovació de la poesia en llengua castellana, potser una renovació semblant a la que pretenia Roselló-Pòrcel des de Mallorca o Barcelona en el si de la llengua catalana. Aquella nova lírica, tot i que respectava les generacions anteriors, anava molt més lluny de les experiències verbals. És curiós que en un primer moment aquells innovadors volien eliminar tot vestigi humà dels seus versos i aspiraven a crear un joc poètic mal anomenat "pur", és a dir, sense més elements que la gràcia, l'enginy i la bellesa. Però aquests poetes no es pogueren sostreure al maremagnum social dels anys 30 i cansats del seu joc estètic hagueren de retornar als trets humans i humanístics de l'art. La república, la guerra civil, la segona guerra mundial i l'amargor de l'exili substituïren aquell esteticisme un tant bord per l'expressió social, popularista, compromesa, universal. Rafael

Albertí, que a començaments de l'estiu del 36 es trobava de vacances al Port de Sóller amb la seva estimada Maria Teresa León abans d'anar a Eivissa, on els va sorprendre la guerra, hagué doncs de fer, amb la seva obra un llarg camí d'evolució constant. Les etapes són prou clares i aclaridores. En primer lloc la sublimació de la realitat, com a recerca dels joves que desitgen dissenyar un món ideal, a l'estil d'Aristòtil. Després, la creativitat surrealista puix en els petits detalls de la realitat s'hi amaguen totes les sensacions, il·lusions i decepcions de l'ésser humà. Llavors hi ha d'haver una llibertat expressiva capaç de rebutjar totes les dictadures acadèmiques, que amb el nou ordre franquista retornarien amb força. Per això, acabada la guerra civil, Rafael Albertí s'allunya del parany del gongorisme que al cap i a la fi és anecdòtic. Defuig la poesia pura; la forma afectiva-intimista sense implicacions reals, la manera intel·lectualista que només és una forma d'elitisme feixista i se'n va amb els corrents del 35, humanitzant la visió

MARIA TERESA LEÓN

MEMORIA DE LA MELANCOLIA

Círculo de Lectores

estètica, preocupant-se per l'home i els seus problemes, per la seva vida i les seves realitats, posant el sentiment (i no els sentimentalismes reaccionaris) en primer rangle. I aleshores Rafael Albertí esdevé el nostre Rafael Albertí, el més autèntic, el que veu la vida de l'home i de la societat a través de la mar. Ω

Antonio Colinas
RAFAEL ALBERTÍ EN IBIZA
Seis semanas del verano de 1936

Districte V de Barcelona. Uribarri diu que no ha pogut porgar, abans d'embarcar, els alliberats de les presons valencianes després de la victòria de les milícies.

Cal anar amb compte, amb els pretesos companys que tan sols s'han apuntat a l'expedició per anar a la recerca d'aventures, qui sap si de sexe i d'or que puguin robar. No tots els nostres "herois" són sants com Durruti i Ascaso, màrtirs disposats a donar fins a la darrera gota de la seva sang per la causa del proletariat.

Cal ésser vigilants. No baixar la guàrdia. (Fragment de la meua novel·la -de pro-pera publicació- Dones en guerra). Ω

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Cerc cases per llogar tot l'any, amb piscina. Tlf. 971 867284.

Cediria amarrament al club nàutic s'Arenal a canvi de compartir barca de pesca esportiva. Tlf. 971 74 05 25.

Venc pis a s'Arenal prop de la platja. 971262046.

Venc mobles antics. Tlf. 981 867 286.

Venc local comercial amb apartament a la barriada de l'Ullal de Pollença. Tlf. 981 865 428.

Compro casa petita, pis o estudi a Menorca, preferentment prop de Ciutadella. Tlf. 93.432.04.19 correu electrònic: jsol12@pie.xtec.es

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empapador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qual-sevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar pins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

Jubilat de 60 anys, s'ofereix per cuidar jardí, garaix, xalet, etc. Carnet de conduir camions i cotxes. Tel. 971477217.

Cerc al.lota en règim aupair. 28.00 mensuals, cuidar nadó 11 mesos, matrimoni fent feina fora, Cridar de 8-8'30 matí o a partir de les 10'15 del vespre. 971757831.

PERSONALS

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al.lots i al.lotes que com nosaltres estiguen penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al.lota felanità. Som molt independentista, iestic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29- 07670 Portocolom.

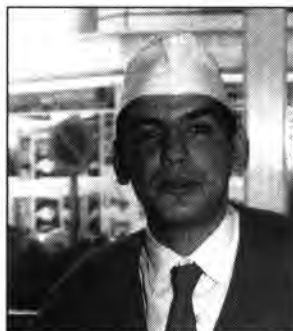
Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31- 07209 Son Mesquida-Mallorca.

Cerc al.lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escrivu-me a: Óscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al.lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escrivu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escrivu'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escrivu'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1^a 3^a-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Cerc al.lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

En Martí Bissellach de 31 anys, 178 d'altura, és carnisser a un supermercat de can Pastilla. Cerca al.lota morena per a compartir la vida. 619 881 154

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Som un alemany de 38 anys, cerc amigues i amics per a sortides i més. També vull estudiar la llengua mallorquina. Escrivu-me a la Bústia Postal 97 - 07080 Ciutat.

Sóc un noi de 31 anys. Solter. No minusvàlid. Voldria mantenir correspondència amb noia minusvàlida que tenguí bon caràcter, culte, es senti sola. Escrivu a la Bústia Postal 163 - 08400 Granollers (Vallès Oriental).

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 27 anys, cerca dona independent i intel·ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al principat, a canvi d'ajuda econòmica. Manel 907843901-973603214.

Hola, al.lotes, noies, *ragazas*. Som dos joves de 24 anys, morens i atractius que desitjan conèixer al.lotes *enrollades* i catalanoparlants, si és possible, per a fer acampades, organitzar festes, sortir i marxar i passar-ho bé durant l'estiu. Som genials. Anima't que ets jove. Escrivu a C/ Joan Alcover, 1 Algaida (Mallorca) C.P. 07210.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qual-sevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat

contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom.es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs

espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. «El Llaüt de Xàbia» - Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenyansa a Dittansia de la Yenwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de balde, sólo tienes qu'enviar la dirección a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2^a-Xixon 33206-Asturies.

La meua col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

«El Full» és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniqueu-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluita>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitem gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Fes-te Castell!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sonadors i cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuem alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria pro-

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA

Quan hagis llegit aquest
periòdic, si no en fas la
col·lecció, regala'l a un amic,
veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

PETITS ANUNCIS

vada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriviu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeuvos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskararen Berri-papera* (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellington Dukea, 2 - 01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Coleccionista d'adhesius compra, canvia, recolleix material d'esquerra revolucionaria o independentista. Coleccionisme I.S.G. Bústia Postal, 135-48980 Santurzi-Biskaia.

Col·laboreu! Ajudeu-nos! Per un projecte de documentació d'indrets de les Illes i dels Països Catalans necessitem targetes postals (noves o utilitzades de "Escudo de Oro" Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

Classes particulars. Totes les assignatures i tots els nivells. Petits grups. Professors/es titulats. Preus econòmics. Telf. 971467931. Ciutat de Mallorca.

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

A tots els valencians que vulguen contribuir a la construcció nacional del País Valencià. L'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric i llig català. Envieu-me Informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donart-44, Hent Frinaoudour, Penc'hoad-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Acaben d'editar-se els Evangelis segons sant Mateu, sant MARC i SANT Lluç, en versió interconfessional, en llengua catalana, en cassettes i CD. El seu preu per joc és de 3.000 ptes. Posteriorment s'editarà l'evangelí segons sant Joan. També hi ha editat tot el Nou Testament en Braille en llengua catalana, i edició interconfessional. Són 22 volums, i es poden demanar a Mn. Joan Magí, Parròquia de sant Pere i sant Pau, 43007 Tarragona.

Grups de llonguets, està molt interessat en crear una penya d'aficionats de l'equip de rugbi català USAP. Interessats cridar al 971 200 810. Lluís.

Ha nascut Correfoc!!! Una revista de literatura i Història catalanes. 64 planes 250 ptes. Col·labora-hi o fes-te'n subscritor. Tlf. 971 200 810. Lluís.

A Ciutat estam creant el primer equip de rugbi català de Mallorca. Els Almogàvers. Interessants cridar al 971 200 810. Lluís.

Menorquines i menorquins! per dir prou a l'asserviment colonial espanyol, organitza't i lluita amb el Col·lectiu Independentista de Menorca CIM. Per rebre informació, escriu a CIM - Bústia Postal 24 - 07700 Maó.

Família de Mallorca cerca al.lota (Au Pair) pèr tenir cura d'un nin de 2 anys a partir de la primera setmana de desembre del 99, durant un període de 8 mesos. Cridat a partir de les 20'30 al 34/971 757 831.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc Harley Davison Heritadge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

Venc figures d'escaiola noves per decorar o policromar: àngels, betlems, fruites, flors... per lots o a la menuda. Trucau capvespres i vespres al 971 29 44 44.

Venc embarcació Borràs 640. Bon estat i bon preu. Tlf. 971 865 405

Venc solar de 1.200 m². A la barriada de Bellavista, a ses Cadenes de s'Arenal. 8 milions de pessetes. Tlf. 971 441 629 - 971 441 289.

Venc pro-bonsais. Tel. 971 511 937 / 971 511 461.

El trot és cosa nostra

Diada de tots els Sants 1999

MIQUEL ALEMANY I BAL.LE

Després de haver gaudit de bones corregudes a l'Hipòdrom de Son Pardo com la del Memorial Sebastià Bibiloni (guanyat per Dance Kid S. V.); la correguda especial per conductors veterans (guanyada per Gubbo Kuppa; que menava el mestre Baltasar Estelrich "Pancuit") i el premi "Sa Nostra" de Son Sardina per Dames (guanyat per "Bel Avenir" que menà Maria Llinàs i Roselló) es celebrà a l'Hipòdrom Municipal de Manacor la tan esperada Diada de Tots Sants. 18 carreres formaven el programa. A la Sessió del matí n'hi va haver vuit mentre que la de capvespre n'hi haver deu. Tots els trofeus de aquesta diada varen ser donats per la Jardi-neria Ca'n Noi, propietat de la família López Amer. Aquesta gent, aficionada als cavalls de trot, patrocina cada any i lliura als guanyadors tots els trofeus de la Diada.

El bon temps va permetre un bon espectacle i animà als apostants i als aficionats a que s'acostassin al recinte hípic des Pla a gaudir d'un dia de carreres. L'hipòdrom de la carretera de Manacor a Cala Rajada es va omplir de gom a gom. De totes parts de Mallorca vengueren a veure com el millors cavalls

del trot, tant nacionals com importats feien passar gust als espectadors presents.

A la sessió matinal, destacà el cavall "Explosion", propietat de la Quadra "Si No Fos". Aquesta egua molt ben menada per la jove aprenenta Cristina Velasco Juan va guanyar en el darrer moment la correguda establint el record de la Diada en un temps de 1'20".

Molta gent aplaudí aquesta arribada. Na Cristina fou l'heroïna del dia.

Per haver guanyat la correguda en un temps impensable. Aquesta és la segona victòria que aconsegueix amb aquesta criatura a l'Hipòdrom de Manacor. Ara en aquest moment; aquesta jove menadora ocupa el segon lloc en nombre de victòries i punts a la Classificació corresponent a les dames.

A la sessió matinal; "Caster Kid" també donà espectacle a la darrera

Correguda del matí. Sebastià Llobet el dirigí cap a la victòria, demostrant que es un cavall descendent de guanyadors, degut a que és fill del conegut semental "Tap Dance Kid" i "Perla" i germà de "Alex Kid", cavall que ha passat a la història del trot com un dels millors de la seva generació per les victòries importants

que va tenir al seu moment.

La sessió del capvespre es la que va concentrar major nombre de públic i la que va donar més espectacle a l'Hipòdrom de Manacor.

La correguda especial per nacionals on havia cavalls que han donat dies de glòria als propietaris com a la gent que li agrada el trot no va decebre ningú. La guanyà "Cristian Crown", menat per Guillem Andreu, després de una forta arribada amb "Black Crom GS". "Bonito TR" i "Auba des Etangs" foren tercer i quart respectivament. La carrera especial per importats mogué a la massa concentrada dins el hipòdrom a fer grans apostes. El favorit a la victòria pareixia que era "César de Saint Pol", el gran cavall dels Germans Garau Fullana. En el darrer moment, "Coolman", l'equi de Nadal Orell i Tomàs li prengué el trofeu, guanyant el premi i deixant el cronòmetre amb un temps de 1'21"6. "Coolman", menat per Antoni Carreras demostrà ser un gran cavall que encara pot donar dies de victòria al seu propietari.

La darrera correguda era l'aposta del quartet. Els cavalls favorits al triomf final: "Fabiano de Mareuil" i "Bel Avenir" foren distanciat.

El cavall guanyador del trofeu que fou lliurat per Carne López Amer fou Concerto de "Retz". El quartet quedà una vegada més, desert.

Amb un fons acumulat de 1.060.000 pessetes. La setmana vinent es sabrà si té guanyador o no. Continuarem parlant-ne. Ω

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

Carrer de Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de Mallorca

OCASO

AGENCIA EN INCA I LLUCMAJOR

Lorenzo Llobera Salom
Agent Afecte Representant

Carrer Sant Domènec, 15, 07300 Inca (Balears)

Telf. 971 50 56 14 Fax: 971 50 38 38

EP!!!

**PARES,
EDUCAU-ME
EN CATALÀ,
A MALLORCA
HI HA EL
MEU FUTUR**

**el lleu de tots
mereix un
respecte
FORA FUMS!**

**SERVIAUTO
ARENAL S.A.**

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

L'antifranquisme a Mallorca. VI LLIBRE

(Les lluites dels anys noranta)

Contra l'autoodi. La lluita en defensa de la llengua i cultura catalanes (i II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Els homes i dones de sa marjal no tenien carrera, no havien anat a la universitat, però eren més cultes, feren molt més per la defensa de la nostra història i senyes d'identitat que tot aquest exèrcit actual de graduats que només tenen al cap el número del compte corrent i la marca d'automòbil nou que surt per la televisió

És evident que tots aquests encoratjaments, lluny de les campanyes contra els nostres autors que solen practicar els promotors de l'autoodi contra el nostre poble, m'han ajudat a guanyar més de dos-cents premis literaris i a publicar més de quaranta llibres (novel·la, poesia, teatre). Aquest encoratjament continuat -la qual cosa et fa constatar que ets un treballador de la cultura completament lligat al teu poble, a la teva terra, en veure que la feina que fas és apreciada i reconeguda per tota mena de gent: des del poble on has nascut -pagesos i treballadors- fins a les primeres autoritats de la teva comunitat i de tots els colors polítics! Aquests dos-cents premis guanyats han servit en tot moment per a posar ben alt el nom de sa Pobla arreu de l'Estat i a qualsevol país europeu.

A totes les entrevistes, fos pels diaris, per la ràdio o la televisió, sempre he procurat deixar clarament explicada la influència decisiva que la vida pagesa d'abans del turisme tingué en la meua formació com a escriptor. Aquesta és la força vital que impulsa la meua ploma: les ànsies de lluita per l'autodeterminació, la independència, l'antifeixisme. S'ha de tenir en compte que la majoria d'autors moderns de les Balears, els noms més importants de la nostra cultura (Llorenç Capellà, Gabriel Janer Manila, Miquel Ferrà Martorell, etc., etc.), són homes que ens hem format abans de l'anihilació de Mallorca, venuda per una burgesia inculta i egoista a les multinacionals europees. Una època, no tan llunyana, on potser no hi havia tants de diners ni tants de cotxes, però en la qual la llengua, les cançons populars, les tradicions i costums més vius i arrelats de la terra es conservaven amb amor forà mida. Els homes i dones de sa marjal no tenien carrera, no havien anat a la universitat, però eren més cultes, feren molt més per la defensa de la nostra història i senyes d'identitat que tot aquest exèrcit actual de graduats que només tenen al cap el número del compte

"Sr. Miquel López Crespi: Varem llegir el vostre excel·lent article referent a l'estat de la llengua i a la convocatòria de la Cadena Humana del 8 de maig, i volem agrair-vos la vostra contribució al debat públic i a la coneixença popular de les justes reclamacions de la Diada per la Llengua d'enguany, tan importants per al futur de la identitat del poble de Mallorca" (Antoni Mir, President de l'Obra Cultural Balear).

corrent i la marca d'automòbil nou que surt per la televisió. No en parlem dels envejosos i practicants de l'autoodi, els que només saben escriure per a blasmar contra qui fa feina i triomfa en la seva professió! Impotència creativa i professional que, mira per on!, vol passar per "nacionalisme". Quin cinisme tenen els enemics dels nostres intel·lectuals!

Ja n'hi ha abastament per fer evident on por arribar la constància pòblera quan es proposa assolir una fita

Pens que foren aquells homes (els nostres padrins, els pares) qui realment ens educaren en l'amor per tot el que és nostre. Per tant, aquell alè vital que tenia sa Pobla els anys quaranta i cinquanta -i ben entrats els seixanta- fou decisiu en la meua formació, i són aquestes fortes arrels pòbleres, sense cap mena de dubte, les que m'han ajudat a obtenir aquest rècord històric de premis literaris: més de dos-cents (i, entre ells, els més importants de novel·la, poesia i teatre dels Països Catalans i de l'estranger). A vegades els amics m'ho diuen, mig en broma mig de bon de veres: aviat t'hauré de fer un monument. Però

jo no sóc home de monuments. Bones beneïtures! L'únic que m'importa és la feina ben feta. Tota la resta són històries. D'ençà l'any 1973, quan vaig obtenir els premis Ciutat de Palma de Teatre i Ciutat de Manacor de narrativa, no hi ha hagut ni un any sense que altres guardons hagin arribat des dels indrets més allunyats que hom pugui imaginar. A hores d'ara ja no sabria dir quin dels premis ha estat més decisiu per a enfortir la meua vocació, malgrat que sempre recordis els primers com els que vertaderament t'impulsaren a continuar en la tasca. A partir dels anys vuitanta -concretament des del 1983- la cosa s'ha anat complicant de tal manera que moltes vegades els honors han comparegut de dos en dos, més tard de tres en tres i darrerament de quatre en quatre. Una bogeria! Crec que foren importants, entre d'altres, els premis de narrativa JOANOT MARTORELL, JOAN FUSTER, SALVADOR ESPRIU, POMPEU FABRA, CIUTAT DE PALMA, CIUTAT DE VALÈNCIA, VALLDAURA de novel·la, ÒMNIO CULTURAL de narrativa juvenil, MIQUEL ÀNGEL RIERA de novel·la l'any 1999, etc., etc. En teatre els Premis BORN, de Ciutat

della, el CIUTAT DE GRANOLLERS, el del CONSELL INSULAR DE MALLORCA, i CIUTAT D'ALCOI (dues vegades). En poesia ressaltaria -per no allargar-me massa-, el PRINCIPAT D'ANDORRA, MIQUEL MARTÍ i POL, MARIÀ MANENT, RAMON MUNTANYOLA i GABRIEL FERRATER, JOAN SALVAT PAPASSEIT, VENTURA GASSOL, entre molts d'altres. Aquest és un petit resum de premis obtinguts arreu dels Països Catalans. La llista es podria fer més llarga, però crec que ja n'hi ha abastament per fer evident on pot arribar la constància pòblera quan es proposa assolir una fita. I més quan aquesta constància és ajudada per la quantitat d'amics de tota mena, de qualsevulla condició social i ideològica.

"Varem llegir el vostre excel·lent article referent a l'estat de la llengua i a la convocatòria de la Cadena Humana del 8 de maig, i volem agrair-vos la vostra contribució al debat públic i a la coneixença popular de les justes reclamacions de la Diada per la Llengua d'enguany, tan importants per al futur de la identitat del poble de Mallorca" (Antoni Mir, President de l'Obra Cultural Balear)

Recentment Antoni Mir, el president de l'organització cultural de les Illes més prestigiosa en defensa de la llengua i la cultura catalanes, l'OCB, em feia arribar (en carta de maig de 1999 enviada a tots aquells professionals que havíem participat en la campanya d'enguany en favor de la llengua catalana i de l'autogovern) el

"Miquel López Crespi és, sens dubte, un novel·lista dinàmic, compromès amb la societat, amb una gran coherència bategant entre la seva escriptura i els actes de la seva vida, creador d'una literatura de lluita i denúncia, que fa de la seva obra l'exercici de cada dia" (Miquel Ferrà Martorell).

següent missatge d'encoratjament: "Miquel López Crespi. Varem llegir el vostre excel·lent article referent a l'estat de la llengua i a la convocatòria de la Cadena Humana del 8 de maig, i volem agrair-vos la vostra contribució al debat públic i a la coneixença popular de les justes reclamacions de la Diada per la Llengua d'enguany, tan importants per al futur de la identitat del poble de Mallorca. Ens plau fer-vos arribar un fascicle publicat a El Mirall 102, 'Especial Diada'. Amb agrament, us saluda Antoni Mir Fullana. President de l'Obra Cultural Balear".

Miquel López Crespi és, sens dubte, un novel·lista dinàmic, compromès amb la societat, amb una gran coherència bategant entre la seva escriptura i els actes de la seva vida, creador d'una literatura de lluita i denúncia, que fa de la seva obra l'exercici de cada dia (Miquel Ferrà Martorell)

I Miquel Ferrà escrivia en El Mirall (la revista de l'OCB):

"Parlar de Miquel López Crespi (sa Pobla, 1946) és parlar de l'ofici d'escriptor i alhora de la vocació literària irrenunciable. En Miquel escriu els primers llibres i articles a finals dels anys seixanta, tasca que no ha deixat encara en apropar-se aquest final de mil·lenni. La narrativa dels setanta va tenir molta importància en la formació d'un pensament crític davant la realitat mallorquina. Gabriel Janer Manila, Llorenç Capellà, Antoni Serra, Miquel López Crespi, Antònia Vicens, Guillem Frontera, etc., ofereixen una obra molt útil en un moment

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA VI LLIBRE

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 1999 fins a l'agost de l'any 2000)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

on hi havia poc on agafar-se per interpretar una societat en canvi accelerat.

A diferència de l'escriptor que porta una existència tancada, rutinària, anodina i cerca en la literatura l'espai a les seves neures i depressions, tot confiant en què el seu art el treurà un dia del seu racó excessivament ombrívol, Miquel López Crespí és un autor completament diferent. És, sens dubte, un novel·lista dinàmic, compromès amb la societat, amb una gran coherència bategant entre la seva escriptura i els actes de la seva vida, conreador d'una literatura de lluita i denúncia, que fa de la seva obra l'exercici de cada dia. Aquest és el cas de Miquel López Crespí, que ha guanyat al llarg de la seva trajectòria la majoria de premis existents en els Països Catalans i altres de la resta de l'Estat.

Recentment, l'historiador Mateu Morro, tot recordant aquests inicis de la carrera literària de Miquel López Crespí, escrivia: 'Quan vaig conèixer en Miquel més de prop, i vaig passar de lector a amic, em vaig adonar de la seva vasta formació. A la seva casa els llibres s'hi acaramullaven per tots els racons, i s'hi podien veure els títols més introbables... Cada viatge havia estat dedicat a explorar llibreries, cada contacte havia estat aprofitat per conèixer autors i tendències. La novel·la, el teatre, la poesia i l'assaig, en totes les llengües, componien un univers amplíssim. I els joves que podíem entrar en aquell sancta sanctorum li demanàvem llibres'.

Amb l'altruisme com a fórmula d'expressió, López Crespí, ha publicat en aquests darrers trenta anys tot un conjunt de llibres que fan que la seva bibliografia sigui sòlida i considerable. Novel·la, poesia, assaig, teatre, periodisme... Destacarem breument alguna de les seves darreres publicacions: Els poemes de l'horabaixa (poesia, Andorra, 1994); Crònica de la pesta (narrativa, 1993); El cicle dels insectes (poesia, Edit. Moll,

Els homes i dones de sa marjal no tenien carrera, no havien anat a la universitat, però eren més cultes, feren més per la defensa de la nostra història i senyes d'identitat que tot aquest excèrcit actual de graduats que només tenen al cap el número del compte corrent i la manca d'automòbil nou que surt per la televisió.

1992); L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1979 (memòries, El Tall, 1994); Històries del desencís (narrativa, Edit. Moll, 1995); Punt final (poesia, 1995); Vida d'artista (Premi de Literatura Serra i Moret de la Generalitat de Catalunya, Llibres del Segle, 1995); L'obscura ànsia del cor (poesia, UIB, 1996); Planisferi de mars i distàncies (Columna Edicions, 1996); El cadàver (teatre, Pagès Editors, 1998); Record de Praga (poesia, Barcelona, 1997) i darrerament les novel·les Estiu de foc (Columna Edicions, 1997) i L'Amagatall (Premi Miquel Àngel Riera de narrativa).

Tanmateix altres obres seves com Autòpsia a la matinada (teatre, Premi Ciutat de Palma), Paisatges de sorra (premi Joanot Martorell), Històries per a no anar mai a l'escola (narrativa, 1984), Notícies d'enlloc (narrativa, Premi de les Lletres 1987),

Necrològiques (narrativa, Premi Ciutat de València), Foc i fum (poesia, Premi Marià Manent 1983), en companyia de les abans esmentades i algunes més ens demostren que Miquel López Crespí ha estat sempre escriptor i segurament ho serà fins que li arribi l'hora que ningú no pot defugir.

La tenacitat en la feina, no claudicar en cap moment malgrat que les dificultats siguin grosses i pareixin insuperables, no fer cas dels covards i els calumniadors, els envejosos, és la primera lliçó que vaig treure dels poblers

Hem començant parlant de la importància de l'ajut i suport als escriptors catalans de les Illes, al paper fonamental que han fet i fan els intel·lectuals i polítics que no volen saber res de l'autoodi, dels profes-

sionals de la mentida, la calúnnia i la manipulació. Però jo crec que també té una importància cabdal - com he indicat una mica més amunt - sa Pobla en la meua formació i en el posterior desenvolupament de tota la meua obra literària (i també en el meu tarannà de lluitador revolucionari, anti-feixista i independentista). I de com han estat els oblidats homes i dones de sa marjal els qui - amb el seu exemple en servir la nostra llengua - m'han ajudat a obtenir els centenats de premis literaris que jo he dedicat sempre al seu record. La tenacitat en la feina, no claudicar en cap moment malgrat que les dificultats siguin grosses i pareixin insuperables, no fer cas dels covards i els calumniadors, els envejosos, és la primera lliçó que vaig treure dels poblers. Sovint, quatre babaus fills de bona família - d'aquests als quals els hi han donat

les sopes fetes - parlen de no se sap quines "essències superiors" a l'hora d'escriure, com si el treball literari fos un do vingut del cel que només posseeixen quatre elegits. Però a la literatura passa ben igual que a qualsevol feina: no hi ha "inspiració" que valgui. Hom s'ha d'arromangar i posar colzes damunt la taula. Els llibres, les novel·les, les obres de teatre, no surten per encanteri del teu cervell. T'hi has de posar, com una pagès que s'aixeca amb la sortida del sol, fins que es pon ben entrada l'horabaixa. "De la feina surt el profit" deia el padrí, els vellets del carrer de la Muntanya on vaig viure fins a l'adolescència. El treball i res més que el treball continuat - juntament amb l'amistat que m'han ofert tantes i tantes persones - és el secret real dels més de dos-cents premis literaris dedicats a sa Pobla i els poblers. Ω

Per què el Barça "és més que un club?"

Perquè durant les Dictadures del terrorisme espanyol, la de Primo de Rivera primer i la de Franco a continuació, l'oligarquia integrista i nazi de Madrid ens ho prohibiren tot; parlar la nostra llengua en públic o a les escoles, escriure-la a les nostres tombes, ballar i cantar sardanes, llegir lliurement llibres, escollir les nostres creences, conèixer al nostre història, posar-nos el nom propi en la nostra llengua a casa nostra, votar gent no-nazi, parlar, quasi pensar (això perquè encara no tenien tantes TVs com ara).

L'únic símbol de catalanitat que no pogueren prohibir fou el Barça. L'òrfena gleva catalana s'hi enganxà com a darrer reduït de resistència de masses. Molts s'hi quedaren mentalment penjats, però. Ω

Jaume Tallaferró

Els serbis s'organitzen a Catalunya, MARCA ho descriu amb to amenaçant i sibil·lí

TONI GARCIA. BARCELONA

El president madridista ja té motiu per presumir de qualque cosa més: un torneig de futbol sala que duu el seu nom a Catalunya.

La "Peña Carmelo" s'adjudicà la primera edició d'aquest torneig que organitza l'associació de penyes del Real Madrid a Catalunya.

Pedro Fernández Arroyo fa el lliurament del trofeu a l'equip campió

La final es disputà el passat dia 25 de setembre a les instal·lacions de Meiland que fou tot una festa del madridisme amb molts d'assistents. La penya Carmelo, que fou la millor de les vint-i-dues associacions que participaren en el torneig, rebé de mans de Pedro Arroyo, director de Recoletos en Catalunya, el trofeu commemoratiu, representat en forma de pilota d'or.

Com si fos la Copa del Món, aquest trofeu rotarà de propietari depenent del campió a les properes edicions, salvat que alguna guanyàs en tres ocasions.

En definitiva, una nova iniciativa que ha pres l'associació de penyes del Madrid en Catalunya i que ha resultat un èxit en tots els sentits. Ω

El Mallorca se planteja expulsar als seus "ultres" argentins

Els ultres argentins avergonyeixen al Mallorca. El consell d'administració del club se plantejà l'expulsió del grup d'aficionats de la tribuna sud de son Moix si repeteixen una vegada més els fets que protagonitzaren el diumenge 26 de setembre amb el megàfon a la mà, i en els que insultaren al tècnic de l'Atlètic de Bilbao, Luís Fernández i al poble basc. El consell d'administració del Mallorca va acordar donar-los la "darrera oportunitat". Si persisteixen, se'ls prohibirà l'entrada a l'estadi.

Un portaveu de la entitat indicà que existeix un gran malestar contra aquest grup de nacionalitat argentina, que provocaren una situació vergonyosa al proferir insults de viva veu contra en Fernández i la gent del País Basc.

"Jo estava devora els directius de l'Atlètic i ells començaren que se tractava d'una minoria perfectament identificada, perquè la resta d'aficionats reprovà aquesta actitud amb una sonora xiulada", va dir el president del Mallorca, en Guillem Reinès.

La Peña Argentina del Mallorca, va aconseguir una gran popularitat en tems de l'ex entrenador Hector Cúper, al formar un grup compacte que animava a l'equip amb la cançoneta - "El Mallorca es un sentimiento, que se lleva, se lleva muy adentro" que es feu molt popular i que encara canten els espectadors durant el partit. Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA (XXXIX)

Regnat d'Alfons el Magnànim: Expansionisme, crisi i absentisme (1416-1458)

PER RICARD COLOM -Tlf. 964 207607

"... El desconeixement de la història pròpia és una de les causes més radicals de l'afebliment de la consciència nacional catalana i de la seva lenta substitució per la consciència nacional espanyola. Els nostres ocupants ho saben perfectament i, per això, és la primera cosa que han amagat, car són conscients que és allò que més els denuncia i més posa en evidència. El factor històric és tan o més important que el factor lingüístic a l'hora de crear o de reconstruir una consciència nacional, donat que és la història la que més explica el per què de la identitat lingüística i col·lectiva d'un país.

(Catalunya, nou Estat europeu. Declaració de la Primera Convenció per la Independència Nacional).

30.7.1456: Mesures proteccionistes de la Busca a Barcelona: el Consell, pressionat pels gremis de peraires i teixidors de llana restableix la prohibició del 1422 a l'entrada de teixits de llana estrangers.

16.8.2456: Bernat de Coscó, beneficiari del testament de Francesc Colom: Un Coscó traslladaria la lletra del Descobriment colomí.

Tardor 1456: Conflicte entre ciutat de Barcelona (=Busca) i la Diputació del General (=Biga).

15.10.1456: El lloctinent suspèn les Corts per acudir a la guerra civil navarresa, on guanyen els agramunts.

d.1456: Curial i Guelfa, novel·la anònima: culta i inquietant, influències d'en Descot, aventures cavalleresques realistes en un context històric i geogràfic pròxim.

1456-1460: Jacme Roig, devot protector del convent de la Trinitat de València (on sa filla és monja de sor Isabel de Villena), escriu *L'Espill* (o *Llibre de les dones*), a Callosa d'En Sarrià (Marina Baixa), un poema satíric de 16.359 versos de 4 síl·labes, cim del sistema versificatori, misogin i precedent de la novel·la picaresca. En Roig és metge impulsor de l'Hospital de folls i orats

(Psiquiàtric) de València.

*D'altre podia
quan li venia
son ordinari,
sens pus pensar-hi,
cames i cuxes,
tot se'n omplia;
drap si es metia
ab tal olor
e tal color
com Déu se sap,
llençava el drap
per los racons,
daval·l caxons,
entre la palla...
...Los jorns feiners
entre setmana
mai era sana;
al llit s'estava;
ella es llevava
tocades deu...
...Tal se pintava.
En missa entrava
com predicaven;
Si no es llevaven
per ella totes,
si feia botes,
les que es llevaven
fort se besaven...
... Si tard venia,
pus tard exia...
...Jo l'esperava;*

*tot se cremava;
quan mal dinar,
pitjor sopar,
n'haguí callant
e suportant...
...Si vós voleu
io l'alletàs
e que em gastàs
aquest mon cos,
e senta plors
tota la nit,
e cague el llit,
pix als costats...
...a mi no em plau.
...Per poc que es senten,
vénen parents,
dides, servents
e les veïnes;
maten gallines
quatre se'n mengen
e una en pengen...
...Quan se afoflen
o han parit
volen lo llit
encortinat
e ben parat,
cabra arreada,
empalcada,
tot lo millor...
...Mai res los fall
cost que costàs:
un mart al nas
dels gebelins*

*per vint florins
quan fa lo fred,
e ventallet
de tres colors
per les calors...
ESPILL O LLIBRE
DE LES DONES
Jaume Roig.*

1456-1461: *Debat epistolar amb el príncep de Viana*, d'en Joan Roís de Corella.

9.2.1457: El lloctinent ha tornat de la guerra i reobre les Corts.

21.3.1457: Nova suspensió de les Corts: el lloctinent marxa a entrevistar-se amb Enric IV de Castella.

primavera 1457: La doble absència del rei i del lloctinent enrareix encara més l'ambient a Corts.

30.6.1457: Reobertura de les Corts al Principat.

1457: Les Corts agramunts d'Estella/Lizarra (Nafarroa) nomenen Elionor hereva de Navarra, mentre el príncep de Viana havia deixat el govern militar del seu territori navarrès a Joan de Beaumont, i marxat a demanar ajut, primer a Carles VII de França, i després a la Cort de son oncle el Magnànim, a Nàpols. Quatre o cinc viatges de naus

catalanes a Ultramar.

Sistema d'insaculació per a Girona.

Naix Cèsar Borja, tercer fill del futur papa Alexandre VI (Roderic Borja).

9.9.1457: Restabliment de la Sentència Interlocutòria amb tota sa vigor.

9.1457: Violenta protesta senyorívola per la Sentència.

ca.1457-1458: Pere Torrelles, humanista mallorquí; Ferran Valentí, primer torsimany en vers de Dante; i Andreu Febrer són a la Cort de Nàpols.

1458: A Nàpols el Magnànim té una legió de poetes castellans protegits, escriptors de superficial erudició humanista, llurs obres són el *Cancionero de Stúñiga*, segons el qual, la Cort tant s'estima la llengua catalana com l'aragonesa.

6.1458: Fracassen a València les negociacions per a trencar l'aliança franco-castellana (que feia ja un segle que durava). Enric IV de Castella es nega a pagar l'estipulat als acords d'Agreda i Almazán.

27.6.1458: Mentre les forces del Magnànim bloquegen Gènova per terra i mar, mor el rei, al castell de l'Ou de Nàpols. Ω

COMUNICAT DE PREMSA

Demandes de la Plataforma d'Educació Infantil 0-3

La Plataforma 0-3, que compta amb el suport de les escoles infantils municipals i privades amb voluntat de públiques de Mallorca, la Federació d'Associacions de Veïns de Palma i associacions de pares i mares d'alumnes, a més d'organitzacions especialment qualificades com sindicats i partits polítics, ha treballat durant els darrers mesos en l'elaboració d'un document unitari que contempla la millora de l'educació infantil a partir de canvis substancials en la gestió i la legislació actualment vigents.

Durant aquest període s'han recollit prop de 4000 firmes de persones afectades per la problemàtica que planteja aquest tram educatiu.

La Plataforma 0-3 va sol·licitar a principis de setembre una reunió amb el Conseller d'Educació del Govern Balear per plantejar-li les inquietuds i les necessitats més

peremptòries del sector que representa, ja que no s'han desenvolupat a la nostra comunitat els articles de la LOGSE referents a l'educació infantil en el cicle 0-3 -que ni tan sols ha estat contemplat en el mapa escolar-, fet que suposa la ruptura d'una xarxa pública d'educació infantil 0-6 i que incideix en una desatenció a la creixent demanda social.

Entre les reivindicacions més rellevants, hi ha la promulgació (amb caràcter d'urgència) d'un Decret pel Govern Balear que contempli l'assumpció de la gestió de les escoles infantils en el tram 0-3 per part de la Conselleria d'Educació del Govern, com a pas previ a l'aprovació pel Parlament d'una Llei que desenvolupi la LOGSE en el sentit d'adequar-la a la nostra realitat terri-

torial i a les característiques de la societat insular.

Com a exigències primordials, complementant el Decret esmentat, reclama que s'aprovi una resolució parlamentària que inclogui els següents acords:

1. Crear una comissió formada per representants de l'administració, dels grups parlamentaris, de les associacions municipalistes i del Marc Unitari de la Comunitat Educativa per tal de definir les línies d'actuació en el repartiment de l'oferta pública per al 1r Cicle de l'Educació Infantil (0-3 anys) i en la recerca de noves fórmules del funcionament de les Escoles Infantils, pas previ per a la posterior elaboració del Mapa Escolar corresponent.

2. Assumpció immediata per part de la Conselleria d'Educació de les Escoles Infantils que siguin actualment competència del Govern.

3. Augmentar segons les necessitats les partides pressupostàries de la Conselleria d'Educació destinades a les Escoles Infantils pròpies, les Escoles de les corporacions locals i les Escoles Infantils promogudes per escoles o cooperatives d'iniciativa privada sense afany de lucre.

4. Incrementar l'oferta educativa de les Escoles Infantils, sota la titularitat i la tutela de la Conselleria d'Educació.

5. Elaborar un currículum propi per al cicle 0-3, que contempli la nostra realitat lingüística i cultural, la qualificació professio-

nal dels mestres i les ràtios màximes d'alumnes per educador i aula.

6. Cercar els mecanismes adients perquè el professorat adscrit al tram educatiu de 0 a 3 anys tingui la consideració de docent, igualant el seu horari lectiu al dels docents del cicle 3-6 i augmentant la plantilla a cada Escola Infantil depenent de la Conselleria d'Educació (la gestió no pot recaure en cap altre organisme del Govern).

7. Prendre les mesures necessàries per tal que la inspecció educativa disposi d'uns criteris clars en el control organitzatiu i pedagògic de les Escoles Infantils privades, que, si incompleixen la normativa legal, no podran rebre cap tipus d'ajut procedent dels recursos públics ni podran seguir desenvolupant la seva tasca docent. Ω

L'esperit republicà Rússia, aquesta terrorífica malalta d'Euràsia

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Rússia és malalta, perquè continua el procés de desintegració social, polític i econòmic. I és terrorífica, perquè continua aferrada desesperadament a una cultura essencialment militarista i perquè continua essent la segona gran potència militar del Món. Les conseqüències de la malaltia les pateixen els pobles sotmesos al dèspota. Ara, podem veure com Txetxènia és en perill d'anorreament físic.

Rússia, des de la seva naixença fins el dia d'avui, ha estat una llarga història de conquesta, sotmetiment i esclafament dels pobles i nacions que la envoltaven. La capoladora russa creada per N'Ívā el Terrible no ha tengut aturall; el terrorífic mecanisme de destrucció de pobles continua en funcionament. Es pot dir que aquest monstre és el resultat de cinc cents anys de guerra permanent. Era una màquina que provocava una contínua expansió de Rússia fins a la desintegració de la Unió Soviètica, al desembre de 1991.

Certament, es va donar una momentània disgregació de l'Imperi tsarista, com a conseqüència de la Revolució bolxevic de 1917 i la guerra civil subsegüent, fins al 1922. Però, tot i així, solament quelques poques nacions aconseguiren la independència: Polònia, Finlàndia i els Països bàltics. Les grans expectatives d'alliberament nacional que s'havien aixecat a les nacions de l'Àsia Central i del Caucas varen resultar una pura il·lusió. La Capoladora russa, en mans del Partit Comunista rus, va ésser engegada de bell nou amb més virulència que mai. Una per una, les resistències armades foren aniquilades pel flamant Exèrcit Roig. A partir de 1922, començava la reconstrucció de l'Imperi, aquesta vegada sota el nom d'Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques, la URSS.

El nou Imperi rus mantenia els objectius essencials de l'antic: expansió territorial, explotació dels pobles sotmesos en funció dels interessos dels russos, violenta russificació de les poblacions al·lotògenes, pràctiques genocides contra les poblacions revoltades, destrucció de les cultures nacionals. L'Imperi tsarista no amagava el seu horrible rostre. Amb l'espasa a la mà, advertia als pobles vençuts de la seva condició de sotmesos.

L'audàcia inaudita del nou Imperi raia en l'extraordinària capacitat per a posar en escena una representació política - en el sentit de representació teatral - de proporcions gegantines i de duració indefinida. Centenars de pobles i milions de persones havien d'escenificar la gran obra que es titulava "la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques" (A partir de 1922, les suposades Repúbliques eren oficialment setze. Prop d'un centenar de pobles no figuraven a l'estatus de República federada). Els pobles musulmans de l'Àsia central i del Caucas, que eren sempre disposats a la revolta contra els opressors russos, ara havien de representar que eren comunistes, que rebutjaven la reaccionària cultura nacional musulmana, que s'havien federat voluntàriament i que els omplia d'orgull la russificació del país, que reconeixien que la gran llengua russa era l'idioma de la ciència i de la tècnica més avançades i la llengua comuna dels constructors del socialisme.

Per a l'estrena de l'obra, En Lenin en persona, havia escrit un guió intítulat "El dret dels pobles a l'autodeterminació". Figurava, per tant, que a qualsevol moment, una república, si així ho volia, podia exercir el seu dret i proclamar-se Estat independent. No cregueu, la representació no era un exercici fàcil; pel contrari, era d'una complexitat extrema.

Allò tan difícil que va inaugurar el geni d'En Lenin consistia en obligar la realitat - social, nacional, econòmica, cultural - a imitar l'artifici leninista. La realitat es transformava en art. Aquells ramaders nòmades musulmans del Turquestan havien de representar que eren "proletaris de grans empreses col·lectivitzades".

La nova tecnologia política per a fer real allò ideal fou iniciada per En Lenin i practicada a gran escala per En Stalin. Amb aquests poders quasi màgics, un país agrari medieval com l'Uzbekistan, de sobta, esdevenia una República soviètica. La "cosa" anava així: allò que comptava políticament eren els soviets i el partit comunista uzbek. Per suposat, els soviets d'obers només es donaven a les poques àrees industrialitzades, a les ciutats, on una gran part d'obers de les grans empreses eren russos, ucraïnesos i d'altres d'ètnia no uzbeka. De manera semblant, la major part de membres del partit comunista uzbek - partit únic - eren russos i els uzbeks eren minoria (una pista: els funcionaris de l'administració, majoritàriament russos, com un sol home, es donaren d'alta com a membres del partit; sentien espant davant la possibilitat que Uzbekistan aconseguís la independència). En resum, que la major part de la població uzbeka era políticament inexistent.

Amb la desfeta de la URSS, 1991, l'Imperi rus semblava definitivament dissolt. Tot de països de cultura musulmana s'afanyaren a proclamar la Independència. Al·là, el misericordiós, a la fi, els lliurava del servatge (S'ha de destacar que el principi de la fi de l'Imperi fou per causa del fracàs del darrer intent d'expansió. L'exèrcit rus no fou capaç de doblegar la voluntat dels islamistes de l'Afganistan; és a dir, Rússia va perdre la guerra de l'Afganistan). Azerbaidjan, Kazakhstan, Kirguizistan, Tadjikistan, Turmenistan i Uzbekistan eren reconeguts com a Estats sobirans i independents. Les altres repúbliques no quedaren endarrere: Ucraïna, Moldàvia, Bielorússia, Geòrgia, Armènia, Letònia, Lituània i Estònia es proclamaren Estats independents. Va ésser fantàstic! En uns pocs anys, més de cent milions de persones sortien del Gulag rus.

L'Imperi rus oficial s'ha esvaït, però resta íntegre un segon Imperi rus, més modest, no tant conegut, però de conseqüències igualment horribles per als petits pobles sotmesos als russos. La tragèdia - i aniquilació? - de Txetxènia que aquests dies mostra la televisió és la punta de l'iceberg que mostra al Món la situació intolerable dels pobles oprimits. El nou Estat rus es denomina Federació Russa. És, de molt, l'Estat de major extensió del Món, amb 17.075.400 km². Els russos són la gran majoria de població, però hi ha més de setanta ètnies al·lotògenes.

Els txetxens són una d'aquestes ètnies. Al 1994, els txetxens pensaren que era el moment per a seguir el camí que havien seguit altres repúbliques musulmanes germanes com Azerbaidjan o l'Uzbekistan; però s'equivocaven. Proclamada la independència de Txetxènia, els russos els enviaren l'exèrcit per tal de restablir l'autoritat de Moscou. La resistència fou duríssima, i, Moscou va retirar l'exèrcit, però la destrossa havia estat enorme. Malgrat els desastres de la guerra, semblava que els txetxens s'havien sortit amb la seva. Devien pensar que havien consolidat la independència. Malauradament, han comprovat que es tornaven anar errats. Al 1999, cinc anys després, els txetxens, esborronats, pateixen la immensa capacitat de destrucció de l'exèrcit rus. Sembla que Moscou és disposat a esborrar del mapa la Txetxènia (Continuarà). Ω

HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA La transició i la lluita per la llibertat d'expressió del nostre poble

En temps de la Diada per l'Autonomia de 1977, concretament en la nit del 29 d'octubre de 1977, un jove nacionalista i republicà mallorquí, Simó Capó, s'"atreví", malgrat tot aquest clima d'intimidació antirepublicana i promonàrquica, a col·locar la bandera tricolor i la senyera de les quatre barres en el balcó del seu pis. Va ser pitjor que col·locar una bomba a una caserna policial! Tot varen ser corregudes i anades amunt i avall de la Policia Armada, dels serveis d'informació de la Guàrdia Civil... Es trucà al Governador Civil, als bombers... sonaren les sirenes, els cotxes de la policia anaren tota la nit amunt i avall. Tant era l'odi que, en els primers anys de la transició, despertava, entre els forces reaccionàries, la bandera de la república i la nostra, la quadribarrada.

Els bombers hagueren de fer una operació ben complicada per a llevar les banderes de la lluita antifeixista que el nostre bon amic Simó Capó havia col·locat en el balcó de casa seva. Finalment, amb cordes i escales, pujant a la terrassa de la finca i davallant posteriorment fins al pis, forçant la porta, pogueren entrar-hi (en Simó no hi era en aquells moments) i, com qui guanyà la batalla de Verdun, policies i servils del règim celebraren la retirada dels estendards que tan els havien molestat.

Set mesos després d'aquests esdeveniments, Simó Capó havia de comparèixer davant els tribunals ja que el fiscal demanava dos mesos i un dia de presó per "incitació al desordre públic"(!).

Evidentment l'OEC, les JEC (també hi hagué comunicats del PSOE i el PCE en favor de la llibertat d'expressió) encapçalaren la lluita contra aquest repugnant procés antinacionalista i antirepublicà. A part dels comunicats que sortiren en el diari Balears (4-V-1978) i Última Hora (5-V-1978), les JEC bombardejaren, amb nombrosos fulls de protesta, instituts i centres de producció. Particularment, jo -amb altres companys del partit- vaig estar a la plaça d'Espanya (davant la "paret del poble", a les estacions) repartint els fulls volants que havia fet l'OEC i cridant en defensa de la llibertat d'expressió amb un atroïnat aparell de megafonia que, per a aquestes accions d'urgència, llogàvem a Eléc-

trica Española (prop del barri xinès de Ciutat).

Era normal que la premsa oficial -que sempre pugnava per silenciar les nombroses activitats dels comunistes i independentistes mallorquins- no parlàs mai de les nostres campanyes de solidaritat. Però en aquesta ocasió, cosa estranya, i per a sorpresa nostra, Última Hora reproduí quasi íntegrament el comunicat del partit. Sota el títol "Un nuevo atentado contra la libertad de expresión", el diari explicava: "L'Organització d'Esquerra Comunista ha emitido un comunicado de repulsa al juicio que se celebrará mañana contra Simó Capó, por haber colgado desde un balcón una bandera republicana en la Diada del pasado 29 de octubre. 'El juicio representa' -dice el comunicado- 'un nuevo atentado contra la libertad d'expressió'. 'Volem recordar' -añade- 'que la Monarquía encara no ha estat escollida per ningú. Que seria necessari un referèndum popular sobre la forma d'Estat, per dotar-la d'una base democràtica'. OEC, pues, convoca a todas las personas que puedan asistir al juicio mañana, a las once y media, en el Palacio de Justicia".

A l'endemà matí -el 4 de maig de 1978- un nombrós grup de ciutadans i ciutadanes érem davant les portes del Palau de Justícia per a demanar la llibertat de Simó Capó. Les JEC havien pintat una pancarta enorme que, presidida per la falç i el martell i la quadribarrada dels joves comunistes de les Illes (JEC), deia "Llibertat d'expressió. Llibertat Simó Capó". Record que hi havia molts antics republicans salvats, per miracle, dels escamots d'afusellament dels anys de la guerra i postguerra. Entre els membres de l'OEC i de les JEC vaig poder parlar amb en Macià Abraham, n'Antoni Mir (l'actual president de l'OCB), en Rafel Ramis, na Margarida Chicano Sansó, en Francesc Delgado, na Josefa Valentí...

La lluita per la democratització del règim sorgit dels pactes amb el franquisme reciclat anava quedant en mans de l'esquerra de les Illes (MCI, OEC, PSM, PORE, etc., etc.), partits que érem sistemàticament silenciats i criminalitzats per tota mena de servils a sou del poder. Ω

(Miquel López Crespí)

En la lluita per la llibertat d'expressió del nostre poble sempre ha destacat l'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí. En aquesta fotografia és el segon de l'esquerra. El cinquè és Antoni Mir, l'actual president de l'OCB.

EL CAPITALISME I ELS ASSASSINATS EN MASSA

Els crims del capitalisme

El Banco de España i el Consejo Superior Bancario constituïran durant tota la postguerra centres privilegiats que dirigeixen la política econòmica del nou Estat sorgit de la guerra.

A més, entre 1936 i 1951 -com a conseqüència de la victòria feixista en la guerra- el gran capital financer aconseguí:

a) Multiplicar per quatre el capital que tenien sis grans bancs abans de la guerra (Español de Crédito, Hispano-Americano, Central, Bilbao, Vizcaya i Santander). Aquests sis bancs controlaven en aquells anys el 75 % del total del capital bancari de l'Estat.

b) Augmentar al màxim la producció industrial i l'obtenció de plus-vàlua mitjançant la superexplotació de la classe obrera.

c) Un enriquiment general de la burgesia industrial i una concentració eficient de la banca per a anar controlant altres sectors econòmics supeditats (petita indústria, petita propietat agrària, petit comerç, etc).

d) Estancament de l'agricultura i control dels beneficis de la gran propietat pel capital financer.

e) Fins als anys seixanta, manteniment de les classes populars en un nivell de consum molt inferior al d'abans de la guerra.

Pensem que l'any 1936 la burgesia i els sectors parasitaris de terratinents, església i militars, veien venir un canvi que amenaçava els seus privilegis. Els pareixia que al seu davant només hi havia una alternativa: capitalisme o socialisme. Per tant, es decidiren, sense cap mena d'escrúpols per un model d'estat autoritari que els garantís la dominació permanent damunt el poble.

A més d'optar per l'eliminació física i política de les avantguardes populars, opten igualment per la concentració absoluta de tot el poder en mans d'un exèrcit regular modern (l'exèrcit franquista).

Els milers i milers de morts, i els assassinats en massa comesos per militars i falangistes -assassinats que a Mallorca foren beneïts, per exemple pels germans Villalonga

[Lorenzo i Miguel]-, no eren tan sols el producte (malgrat que també hi hagué casos d'aquests) de quatre exaltats que feien les coses d'una manera individual i anàrquica. La norma general de la repressió obeï a un pla ben predeterminat i experimentat amb èxit a l'Alemanya nazi i a la Itàlia feixista.

Es tractava de garantir durant un llarg període històric un grau de repressió altíssim. D'aquesta manera el Bloc Dominant va poder fruir d'una llarga fase d'acumulació intensiva de capital a base de la superexplotació de la classe obrera i dels altres sectors populars. Ha estat mitjançant aquesta dictadura terrorista (això fou el franquisme) com el capital bancari-financer aconseguí la direcció econòmica de la nostra societat.

L'assassinat en massa no fou altra cosa, en definitiva, que portar endavant una política econòmica altrament de com s'havia fet fins al 36. Aquests foren realment els grans "ideals" de la Cruzada. Els historiadors parlen de 200.000 afu-

En aquesta fotografia podem veure alguns dels màxims assassins del poble mallorquí: el "Compte Rossi", el tinent coronell García Ruiz, el vicari general castrense Francesc Sureda i Blanes. L'odi ferotge, la ràbia total i absoluta que els nazifeixistes sentien contra l'esquerra, contra els socialistes, anarquistes i comunistes els portà a assassinar milers i milers de treballadors i intel·lectuals de les Illes.

sellats per falangistes i militars a l'Espanya franquista, de 200.000 presoners executats o morts per malalties des de l'any 1939 al 1943 dins la presó o camps de concentració de la Nueva España. En

total, 500.000 morts per a consolidar i mantenir els privilegis de sempre. Altres estudiosos amplien la xifra de l'hecatombe fins arribar al milió de morts. (Fons de Documentació Antifeixista - FDA). Ω

LA CULTURA A LES ILLES

Miquel López Crespí, Premi "Principat d'Andorra 1999" de poesia amb l'obra Llibre de pregàries

L'autor de sa Pobla ha obtingut aquest guardó amb una antologia que porta per títol Llibre de pregàries, resum poètic de més de trenta anys de dedicació al conreu de la poesia mallorquina contemporània

El nostre col·laborador Miquel López Crespí acaba de guanyar un dels premis de poesia més importants de tots els Països Catalans. Es tracta del Premi de Poesia "Principat d'Andorra 1999" ("Grandalla"). L'autor de sa Pobla ha obtingut aquest guardó amb una antologia que porta per títol Llibre de pregàries, resum poètic de més de trenta anys de dedicació al conreu de la poesia mallorquina contemporània. Miquel López Crespí és escriptor, col·laborador de premsa i, actualment un dels autors més guardonats en tota la història de la literatura catalana. Vocacionalment es dedica a la narrativa, el teatre, la poesia i l'assaig històric. Pel desembre de 1998, amb l'obra La Ciutat del Sol guanyava el Premi de Novel·la de l'Òmnium Cultural en la "9a. FESTA DE LES LLETRES CATALANES" i, poc després, un jurat format per Josefina Salord, Bernat Nadal, Pere Rosselló Bover, Marià Torres i Roser Vallès

li atorgava el III Premi "Miquel Àngel Riera" de novel·la per l'obra L'Amagatall.

Alguns guardons de l'autor de sa Pobla

Miquel López Crespí ha obtingut nombrosos premis literaris entre els quals caldria destacar, en narrativa: el "Joan Fuster 1984" (València); "Joanot Martorell 1986" (València); "Ciutat de Palma 1991"; "Pompeu Fabra 1984"; "Joan Santamaria 1989" (Barcelona); Ciutat d'Olot 1987; "Baltasar Pòrcel 1993" (Mallorca); "Premi de les Lletres" (Mallorca, 1987); Premi de "Ciutat de València 1988"; "Manuel de Pedrolo 1985"; Premi "Marià Vayreda 1987" (Girona); Premi de Contes "Antoni Bru 1984" (Alacant); Premi de Narrativa "Rafael Catardi" (L'Alguer); Premi de Poesia "Ciutat de Castelló 1985"; Premi de Poesia "Ramon Muntanyola" (Tarragona, 1984); Premi de Poesia "Antoni Isern" (Tarragona, 1983); Premi de Narrativa "Jacme March" (Barcelona, 1983); Premi de Poesia "Josep Janés i Olivé" (Barcelona, 1988); Premi de Poesia "Miquel Martí i Pol" (Barcelona, 1988); Premi de Poesia Festes Populares de Cultura Pompeu Fabra (Perpinyà, 1988); Premi de

Poesia "Ventura i Gassol" (Tarragona, 1989); Premi de Narrativa "Joan Puig i Ferrer" (Tarragona, 1990); Premi de Poesia "Salvador Espriu 1990"; Premis de Poesia i Narrativa Pompeu i Fabra (Girona, 1991); Premi de Poesia "Joan Tur" (Barcelona, 1993); Premi de Poesia "Miquel Martí i Pol" (Barcelona, 1994); Premi de Literatura "Serra i Moret 1993" de la Generalitat de Catalunya; Premi de Novel·la "Valldaura 1997" (Barcelona); Premi de Literatura (narrativa) "Miquel Àngel Riera 1998", etc, etc.

Properament veurà editades a Barcelona, Lleida, el Principat d'Andorra i Ciutat de Mallorca les obres Dones en guerra (novel·la); Revolta (poesia); Cultura i Antifranquisme (assaig); Acte únic (teatre); Llibre de Pregàries (poesia); La Ciutat del Sol (narrativa juvenil); Record de Praga (poesia, segona edició) i La lluita per la democràcia a les Illes Balears (memòries).

En teatre ha obtingut el Premi Born (Menorca); el "Ciutat de Palma 1974"; "Carles Arniches" (Alacant); "Consell Insular de Mallorca" (1987); "Ciutat de Girona"; "Ciutat d'Alcoi 1984"

L'any 1988 Miquel López guanya un dels més importants premis de literatura dels Països Catalans, el Premi de Narrativa "Ciutat de València" i

amb l'obra "Homenatge Rosselló-Pòrcel", etc. Alguns dels seus llibres més coneguts són: La guerra justa acaba de començar; Autòpsia a la matinada; el llibre de narrativa juvenil Històries per a no anar mai a l'escola (1984); Notícies d'enlloc (1987); Necrològiques (1988); Homenatge Rosselló-Pòrcel (1984); Crònica de la pesta (1993); Vida d'artista (1995); Històries del desencís (1995); Estiu de foc (1998); L'Amagatall (1999) i el llibre de memòries L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970).

En poesia cal destacar (entre molts d'altres llibres): Foc i fum; Les Plèiades; L'obscura ànsia del cor; El cicle dels insectes; Els poemes de l'horabaixa; Planisferi de mars i distàncies, Mestral, Tatuatges, Punt final i els poemaris que sortiran editats properament: Revolta, Llibre de Pregàries, Record de Praga i Els somnis obscurs.

Properament veurà editades a Barcelona, Lleida, el Principat

d'Andorra i Ciutat de Mallorca les obres Dones en guerra (novel·la); Revolta (poesia); Cultura i Antifranquisme (assaig); Acte únic (teatre); Llibre de Pregàries (poesia); La Ciutat del Sol (narrativa juvenil); Record de Praga (poesia, segona edició) i La lluita per la democràcia a les Illes Balears (memòries).

Entre els escriptors que han guardonat en nombroses ocasions les seves obres caldria destacar alguns del màxim representants de la literatura catalana contemporània com, per exemple: Josep Maria Llompart, Miquel Ferrà Martorell, Olga Xirinacs, Antoni Serra, Josep Melià, Blai Bonet, Jaume Adrover, Guillem Colom, Ricard Salvat, Joaquim Soler, Ferran Torrent, Pau Faner, Jaume Vidal Alcover, Antoni Mus, Josep Lozano, Jaume Pérez Muntaner, Valerià Pujol, Montserrat Roig, Josep Maria Palau i Camps, Manuel Vázquez Montalbán, etc, etc. (Felip Cladera) Ω

EL TEATRE MODERN A MALLORCA

El teatre de la revolta

"Res ni ningú m'ha marcat tant com aquells extraordinaris i senzills homes i dones d'aquell irrepetible barri ciutadà de la postguerra [sa Calatrava]: mestre Pep, el barber del costat de Santa Fe; el forner l'amo En Xesc; el derrotat, però sempre digne, mestre Lluís Barceló, sabater de Can Estrany; i tants d'altres, vilment traïts a Ialta (ja m'entens, Miquel)".

Joan Soler i Antich

Dins la línia de dignificació del nostre teatre podem situar també un home fins fa ben poc quasi completament desconegut per molts grups teatrals i bona part de la població de les Illes. Em referesc a Joan Soler i Antich, exemple d'intel·lectual compromès amb el seu poble, tant en temps del franquisme, com ara mateix en aquesta democràcia feta a mida de la burgesia i els seus servils. Avui torna a estar de moda allò tan vell i tan antiquat del "compromís" de l'autor únicament amb la seva ploma. Els pansits conceptes de l'"art per l'art" que sempre han defensat els intel·lectuals orgànics al servei del poder -qualsevol poder, mentre pagui! Paraulles completament buides de sentit avui dia com poden ser "bellesa", "compromís amb un mateix", amaguen en el fons tota la brutalitat que, en qualsevol època, els "exquisits" han exercit i exerceixen contra les concepcions i obres culturals elaborades per les classes populars i els seus intel·lectuals.

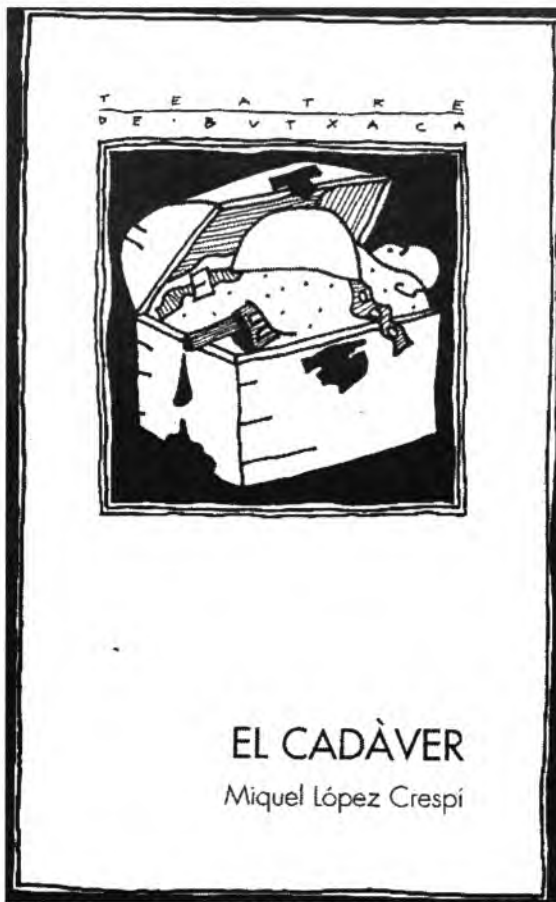
"El que cal servir sempre és -com deia Gramsci- la independència crítica" (Joan Soler i Antich)

Ben diferent era i és la posició cultural (tant ètica com estètica) de Joan Soler i Antich, al qual vaig tenir la sort de poder dedicar-li una pàgina a la secció de "Cultura" del diari Última Hora (1-VII-84), en un intent

d'ajudar-lo a sortir de la marginació a què la reacció sotmet els nostres millors intel·lectuals. Li demanava (i amb la seva resposta hom pot copsar la diferència abismal entre en Soler i els escriptors del "compromís" amb ells mateixos):

- "Si t'anomenen la paraula Gramsci... ¿què et porta a la memòria? Creus 'superat' -com pensa tant babau enganxat a les mamelles del poder- el compromís de l'escriptor amb el seu poble?". En Joan Soler i Antich em responia: "Possiblement sigui Gramsci un dels qui ha tractat el tema d'una cultura nacional-popular i el compromís de l'escriptor amb més profunditat. No crec, emperò -malgrat la meua militància comunista- que un compromís veritable ha de passar necessàriament per l'adscripció formal a un partit concret, però tampoc no crec que el tenir un determinat carnet ha de significar, com molts pretenen, un infamant estigma. El que cal és servir sempre -com deia Gramsci- la independència crítica. En tot cas, i dins aquesta idea gramsciana, el paper de l'intel·lectual, ha de ser sempre el d'un constant animador en el camp del pensament, un observador curós de la realitat social per extreure'n les anàlisis necessàries de totes les experiències del poble i, a través d'un debat constant, oferir eines de treball per a l'avenç col·lectiu".

Joan Soler i Antich continuava

Obres de Joan Soler Antich, Llorenç Moyà, Miquel López Crespi i Miquel Mestre. Alguns dels autors del teatre de la revolta a les Illes.

contestant a la mateixa pregunta: "El que no poden fer els intel·lectuals és callar. Han estat molts d'anys d'abs-tinència forçosa i sembla que ara molts d'"intel·lectuals", embriacs de petits poders, vulguin treure's la panxa de mal any, i callen i s'embruten les mans amb els que manen i ens aconsellen paciència... L'intel·lectualitat no és una classe autònoma, sempre està al servei d'una altra i generalment fa el joc a la classe dominant".

No hi dubte que estam davant d'un dels autors mallorquins més inconfornistes sorgits d'ençà 1939. Joan Soler i Antich va néixer a Ciutat l'any 1935 i es féu conèixer el 1964 en guanyar el premi Josep Maria de Sagarra

amb Aquí no ha passat res. A aquest drama, el protagonista del qual milita en una organització clandestina, activista fins que és detingut i condemnat a mort, següen Misteri de les flors i Les banderes de paper (1965), on es narren les actituds triomfalistes del bàndol que, en un país imaginari, ha guanyat una guerra civil, i el fracàs d'aquestes actituds a causa de l'engany que encobreixen i l'absoluta corrupció del règim; Aquestes finíssimes arrels (1966), que exposa un conflicte individual provocat per les divisions classistes existents a Ciutat de Mallorca; Pell somorta (1966) "farsa quasi tràgica" on és posada en qüestió la monarquia, i les persones

d'uns reis apareixen com les d'uns dòcils ninots propicis a ballar al so de poderosos interessos de clan, sense connexió amb el veritable interès del poble. Tot i així, l'obra d'una intenció més precisa, de les que ha escrit Joan Soler i Antich, és El llarg camí (1967). L'any 1968 guanyà el premi Ignasi Iglesias amb Els commoguts, història de les revoltes pageses mallorquines. I el 1974 escriu una comèdia titulada A Pellsomorta ja lliguen els gossos amb llangonisses, on recrea una de les ràpides i suspectes acumulacions de capital en el Baix Llobregat, durant la guerra. Ω

(Miquel López Crespi)

LITERATURA I EROTISME

Capítol Tercer:
"Marisa, la del charleston"

PER MIQUEL FERRÀ I MARTORELL

Observem les imatges de sengles il·lustracions. En primer lloc veiem una model de color a una desfilada de modes del 1998. I després, al seu costat, un dibuix d'Hugo Pratt per a una portada de còmic del famós personatge aventurer "Corto Maltese", ambientat els anys 1924-1925, quinze anys després que Corto visites Bons Aires per primer cop. En realitat l'heroi de ficció nasqué el 1967 però sempre ambientat entre 1913 i 1925. Hugo Pratt retrata fidelment les persones i modes del temps i en aquest episodi concret, "Patagònia" l'ambient interior de belles al·lotes molt lleugeres de roba, els "desabillés" que insinuen la visió dels pits i deixen que els ulls de l'observador davallin fins al ventre i el sexe. Tal és el cas d'aquesta model que sense vergonya ni complexos desfila amb el matoll de pell moixí del pubis en l'aire, ni

més ni manco com ja en els anys 60 havia imaginat i dibuixat Hugo Pratt un dels seus més entranyables personatges femenins. La fotografia ens vol indicar que les pells abriguen tant que no és necessari ni vestir-se. Tal és el missatge del dissenyador-modista Bertrand Marechal per a la moda parisina d'hivern 1997-1998. Es clar que aquesta forma de mostrar abrics i altres vestimentes causà sensació. L'abric blanc sobre la pell obscura de la model, "tal com la seva mare la dugué al món" aconseguiren, qui ho dubta?, un bell contrast. Pel que fa a n'Hugo Pratt, que fou acollit a terres argentines durant tot un seguit d'anys, el seus relats "I tot a mitja llum" i "Patagònia" entorn a la tracta de blanques, els bordells de Bons Aires de la dècada dels anys 20, la Patagònia de principis de segle al servei dels latifundistes anglosaxons

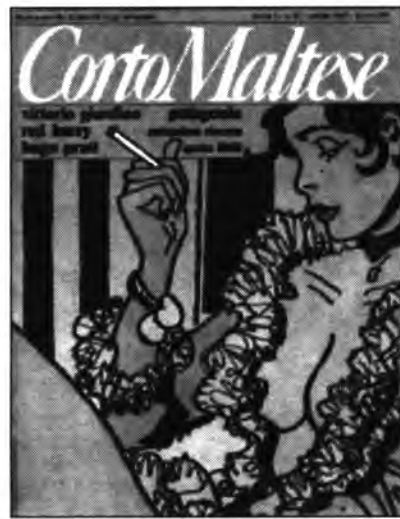
sense escrúpols, la corrupció en aquells anys de la policia social i política, narrativa negra en resum on el sexe hi té molt a veure. I això, tot plegat, ens pot enganxar a la literatura hispànica dels anys 20 i 30, com és el cas d'aquella magnífica novel·la de Valentín de Pedro que porta per títol "24 hores fora del col·legi". Eren els dies del tango i el charleston i el personatge femení, una col·legiala adolescent anomenada

Marisa passa per tots els risos i perills de la gran Ciutat, quan pot ser desflorada a cada cap de cantó, dins la fosca de qualsevol portal o en el gabinet d'un "viejo verde": "Els genolls de Marisa tremolaven, molt junts, xocant un amb l'altre; però Loewe només contemplava aquelles cames rectes, perfectament modelades. Aleshores, Marisa es repenjava una mica cap al davant, en un instintiu recolliment, com si d'un instant a l'altre li haguessin de caure al damunt per tal

d'esclafar-la; però el baró només es fixava en el buit de la seva escotadura, a través del qual podia veure els capolls dels seus pits. La por d'aquella al·lota estava ben d'acord amb la seva figura d'adolescent, quasi impúber; això era una por que ell coneixia molt bé..."

El setge del mascle madur sobre la femella jove i verge n'és el nucli de moltes d'aquestes històries, en aquest cas amb la complicitat d'un jovecenc, el fals cosí de la protagonista, el mateix que l'ha tret d'una escola de monges, sense permís...

"I dient això, Chele obrí violentament la bata de Marisa i deixà al descobert els seus pits en flor. Fou una visió instantània, perquè ella s'apressà a tancar la vestimenta amb un instintiu i ràpid moviment de vergonya; però això no impedí que aquells pits restassin allà, enmig de la taula, com dues fruites lluminoses, que es desfeien en cercles de llum i s'examplaven més i més per omplir, poc a poc, tota la sala..."

Hugo Pratt, Bertrand Marechal i Valentín de Pedro a la recerca d'una musa comuna. Ω

La "sort" de Martí Vicenç Vilanova "Bonjesús"

PER JOSEP MUNTANER I CERDÀ

No tenc coneixements per descriure bé la vida i ésser d'en Martí "Bonjesús" abans de l'esclat de la insurrecció militar-feixista ocorreguda el 18 de juliol, jo acabava de complir els 23 anys. Es pot dir que els tres darrers no havia viscut gaire el procés polític-social desenvolupat al nostre poble, ja que durant onze mesos havia exercit el servei militar. Llavors, vaig treballar un any al poble de Felanitx i després també, al port de Pollença. Crec que puc assegurar que anteriorment no havia parlat mai dues paraules amb en Martí. A més a més hi havia la diferència d'edat.

En el meu llibre "No eren Blaves ni Verdes les muntanyes" descriu com just arribar l'alba del 21 de juliol, ens trobarem ajaguts damunt la palla de l'era de Can Malalt, vora el Pas d'en Barqueta. Seguidament decidírem anar-nos a les muntanyes i esperar esdeveniments. Durant 12 dies visquérem junts, vaig descobrir en ell la sinceritat i fermesa de les seves idees, dins una intel·ligència que bé crec que es mereixia una millor preparació cultural; cosa corrent en aquell temps i en persones que valien, però que eren de famílies humils.

Vora una fontanella que corria dins un comellar de la finca d'Eucanella, al terme de Campanet, em recità un poema que havia compost referint-se a l'escultura de Sant Isidre, situada damunt l'abeurador del carrer Roser Vell:

Sant Isidre conrador,
perquè era treballador
li feien passar misèria;
el tenien a la intempèrie
sense mans fins a braó.
Si hagués estat predicador,
jutge, metge o notari,
marquès o apotecari,
guerrer o conquistador,
príncep o emperador,
o vengués de noble gent
(que això és l'insecte dolent
que té el món productor)
tendries un monument
de pedra, aram o llautó,
i no damunt l'abeurador
entendrint el cor a la gent,
que va i ve de cada vent
per anar a omplir la gerra:
que a molts causa sentiment
al veure el món tan dolent
com dona l'acabament
en els que cuiden la terra. Ω

Aquest poema us pot donar una idea de com era el pensament d'en Martí "Bonjesús".

El dia 2 d'agost ens despertàrem al domicili de la meua germana de Sa Pobla, on prest jo seria detingut. Ell va ser conduït a ca una família amiga del veïnat del poble de Búger. El seu germà Josep, amb pensament encertat, va deduir que allà on m'havien detingut a mi sabrien on es trobava en Martí.

Quan es presentà a ca la meua germana i s'identificà com el germà d'en Martí, al principi no se'n fiaren, mes en el transcurs de la conversa, el dubte fugí i li indicaren on havia d'anar per trobar-lo. Ja junts, es posaren d'acord que les tres propietats nits, devers la una, en Josep l'esperaria amagat darrera la creu de Son Vila. Així ho feren. La segona nit, cercant les ombres i vers un renou convingut es trobaren. Seguidament, per un camí entre garrigues i pinars, passant per Can Canonge, Can Terrier i per altres finques arribaren a la dels seus pares, Marina, on quedaria en Martí.

Setmanes després, el seu germà Josep, juntament amb el soldat Miquel Vives i el patró Jaume Seguí "Feliu" organitzaren la fuga de Mallorca amb una barca, recollint de passada en Martí. Quan a la presó de Can Mir ens arribà la notícia de la fuga, el cor de tots els pollencins allà detinguts s'inundà d'alegria. Alegria que no seria llarga, perquè el 12 de novembre romanguérem estorats al saber que en Martí "Bonjesús" es trobava pres a un calabós de la nostra mateixa presó. El Ciutadella, vaixell de guerra dels facciosos i obligat a entrar al Port de Sóller. Dins ell hi feia el viatge en Martí, que es traslladava a la Península.

L'endemà mateix de la detenció, la tripulació i en Martí foren sotmesos a un consell de guerra sumaríssim, essent condemnats a mort el capità del vaixell i en Martí Vicenç Vilanova.

Seguidament foren afusellats la matinada del 21 de novembre de 1936, al cementiri de Ciutat de Mallorca.

La vida d'en Martí "Bonjesús" va ser sèsgada amb una descàrrega de bales.

Quina, com hagués estat la seva mort si hagués estat entregat a Pollença, als cacs, als feixistes i demés obscurs elements facciosos i reaccionaris? Hauria estat purgat amb oli

Un escriptor de Sa Pobla Sa Pobla i la memòria dels nostre poble

PER MIQUEL RAYÓ, ESCRIPTOR

Els vencedors són indecents. Manen gravar en bronze els seus noms; fondre estàtues que fan empegueir la història

Els vencedors són indecents. Manen gravar en bronze els seus noms; fondre estàtues que fan empegueir la història. Sovint ens n'oblidam. Massa sovint. I potser és la tasca del poeta recordarnos-ho de temps en temps, de vers en vers. També ho és, si més no per a la nostra generació, per a les nostres generacions, fer-nos recordar que nosaltres creïem en l'infern, en les formigues que penetraven en les tombes, en àngels de cabells rossos, assexuats. I que el temps passa implacablement -és amarg, en adonar-nos-en, haver de reconèixer que les besades del passat només eren joguines. Que les grans idees que ens hipnotitzaven ara anuncien grans carnivals. Que tot ha esdevingut un circ davant l'envelat de colors del qual algú mostra, sorneguer, les mans tallades de les fades. Difícil feina, la del poeta: fer que no ens oblidem de tot això. Conservar-nos la memòria. I també, però, confiar-nos esperances que de nou ens hipnotitzin -perquè, el viure de l'home i de la dona tal vegada no és cap altra cosa que un trànsit hipnòtic.

L'escriptura de Miquel López Crespí -narracions, teatre, poemes, articles- és memòria

Miquel López Crespí és un dels nostres memoriosos. La seva escriptura -narracions, teatre, poemes,

articles- és memòria. Caparruda memòria. I encaparrada a espolsar teranyines de racons poc freqüentats de la nostra història immediata. Hi va haver una guerra fratricida? Hi va haver un llarg, interminable, període de grisa decepció, de duríssima desesparança, de por inevitable? Una teoria del món que burxà en nafres intocables? Un període de canvis en què moltes expectatives es frustraren? És cert que la interpretació que López Crespí en fa pot no ser coincident amb la que farà una altra persona. Però, ell és encara al costat dels que no anaven a classe, dels que tripulaven naus corsàries naufragades, descreguts i a la deriva.

López Crespí sosté amb tenacitat, una tenacitat que no tots arribam a comprendre, però que tots a la llarga haurem de respectar perquè no engana, una actitud fortament ideològica. I escriu des d'aquesta actitud i sense enganys. Ens agrada no. Compartirem o no els seus arguments, les seves formes. És indiscutible la seva passió. Una passió, l'escriptura, que ell mateix defineix com un "perpetu fracàs i un perpetu recomençar d'un fons ben real de trista indiferència".

Però, López Crespí creu fermament en què cal mantenir les esperances ver viure, per escriure amb dignitat

Però, López Crespí creu fermament en què cal mantenir les esperances ver viure, per escriure

amb dignitat. Sap que, malgrat que qualseu talli les mans de les fades -per esmotxar-nos la il·lusió, la humanitat-, cal esforçar-se en voler ser, en voler fer poemes. Per anar de mà en mà, d'ànima a ànima travessant fronteres, llengües, carreteres, mars. O en voler ser pluja per rentar les ferides dels qui lluiten per la pau i la llibertat dels homes i de les dones. O en voler ser arbre per aixoplugar sota les branques els companys sense escola, sense casa, sense futur...

Miquel López Crespí és autor d'un d'aquests rars, impreuables testimonis de fe i de compromís literaris

A Mallorca, pocs escriptors han escrit poètiques que pretenen explicar la posició personal en la vida i en la literatura. Miquel López Crespí és autor d'un d'aquests rars, impreuables testimonis de fe i de compromís literaris: "Flor, perfum, arbre", un poema per a infants. Adesiara el llegesc en veu alta davant un grup d'escolars, o davant un grup d'adults als quals els he parlat de la importància que té, per a una literatura que diu que vol ser normal, que hi hagi autors que dediquin temps i obres als joves lectors, com n'ha dedicat López Crespí en alguna ocasió. En acabar la lectura, la gent -al·lòts i grans- romanen en silenci uns segons. Commoguts. Pocs autors mallorquins vius poden vantar-se de provocar amb un text seu tanta emoció. Pocs. Singlars. Ω

Esquerra Republicana Migjorn Comunicat de premsa

Us fem saber que el dissabte 12 de novembre s'ha constituït l'Assemblea d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) a la comarca de Migjorn, i que a primers de l'any 2000 obrirem una seu comarcal a Felanitx.

ERC-Migjorn desplegarà les activitats polítiques als municipis del Migjorn de Mallorca, de Llucmajor a Felanitx, passant per Campos, Ses Salines i Santanyí. La nova assemblea comarcal d'ERC neix amb la vocació de sumar energies, iniciatives i efectius al nacionalisme polític organitzat al sud de Mallorca, des d'una sensibilitat d'esquerra i amb la voluntat d'avançar, amb claredat i fermesa, cap a la reconstrucció nacional dels Països Catalans.

Recuperar les llibertats nacionals i refer el país és una empresa ingent que reclama la implicació de forces polítiques i socials molt diverses -i sovint poc avesades a seure en la mateixa taula, destriar el gra

de la palla i fer pinya en les qüestions essencials. Per això, ERC-Migjorn es compromet a actuar amb la màxima generositat en cerca dels consensos bàsics: amb les forces d'esquerra per guanyar en cohesió i justícia social, i amb les forces nacionalistes per guanyar en llibertat nacional. I això, tant en els municipis com en els àmbits més extensos.

ERC-Migjorn farà pedagogia de l'independentisme; actuarà en defensa del territori, el país, la llengua i les persones més dèbils i desafavorides, i propiciarà el canvi polític en una comarca (el Migjorn) immobilitzada per la drete espanyola de sempre. Ω

Campos, 15 de novembre de 1999

Carrer de Santiago Rusiñol, 1,
àtic. Tel. 971 72 88 26

CAT-07012 Ciutat de Mallorca

Fax 971 71 84 04.

serra@balearkom.es

de ricí, escopinat, sofert turment, exposat a la befa del populatxo, per després, encara viu, ser tirat per un avenc, ser despenyat per un penyassegat de Formentor com feren amb el tinent batlle Bartomeu Cabanelles "Del Lloquet" o amb el meu bon amic Joan Mateu capllonch "Tortet", o amb el mariner del Moll Joan "Boter", o amb el mestre d'obres Miquel Companys "Ferreret", o amb Josep Pont Cladera "Ros" que mataren a punyalades, o amb tants i tants d'altres pollencins amants de la llibertat.

En Martí "Bonjesús, dins la seva desventura, tingué la "sort" que la seva vida fos sèsgada per una ràfega de bales.

Un pres de Mancor de la Vall, Jordi Sampol Riera, que una nit ocupà el calabós en el qual havia estat en Martí, a una paret trobà escrit:

"En este inmundio XXXXX
que parece una despena
estuvo Martí Vicens
el "Bonjesús" de Pollença.

En esta celda indecente
que el destino me dió,
el juez me comunicó
tu tienes pena de muerte." Ω

R E C E P T E S D E C U I N A

C a r n s

Pollastre amb xampinyons

Un pollastre de cinc-quarts de quilo, 150 gr. de cansalada nagra salada, 75 gr. de mantega, dues cullerades d'oli, dote cebetes blanques, un manollet d'herbes aromàtiques, un quart de quilo de xampinyons, dues cullerades de conya; tres cullerades de farina, uns alls ben picats, tres quarts de litre de vi, sal i pebre.

Després de ben net el pollastre, se soflama i trosseja. L'oli i la meitat de la mantega escalfen en cassola de test per daurar-hi la cansalada feta a trossets, que es retiraran en estar sofregits per tal de sofregir-hi tot seguit les cebetes i retirar-les també. Aleshores sofregirem els trossos de pollastre i, en estar ben daurats, els ruixarem amb el conyac per flamejar-los; tot seguit s'afegeix la farina i, en estar daurada, s'incorporen les cebes, la cansalada i el vi, de manera que quede el pollastre; hi afegirem el manollet de les herbes, l'all, el pebre i la sal, i ho deixarem coure amb la cassola ben tapada. En una paella calfarem la resta de la mantega i sofregirem els xampinyons trossejats, que

afegirem a la cassola on hi ha el pollastre. Cal avivar el foc per tal que, en estar cuit el pollastre, siga reduïda la salsa, i procurar remenar-ho sovint. Ho presentarem en una plàtera, amb la salsa escampada per damunt del pollastre i per totel seu voltant crostons de pa.

Escaldums de gallina
(en pepitòria)

Una gallina tendra d'un quilo o un poc més, un got de vi blanc, oli per a fregir, farina pera arrebossar, deu ametles crues, un rovell d'ou cru i dos rovells d'ous cuits, una ceba mitjana, unall, julivert, llorer, sal, pebre-negre en pols i una tassa de caldo, o brou.

La gallina, trossejada per les juntes, com Déu mana, s'adoba amb sal i pebre i s'arrebossa amb farina; després se sofrig en l'oli, i s'escorre damunt d'un paper absorbent; tot seguit s'hi fica dins d'una cassola. En la paella deixarem un poc d'oli per a sofregir la ceba ben picada i, en

estar daurada, s'aboca en la cassola i s'afeg l'aigua i el vi fins cobrir la gallina, a més ellorer i el julivert; es deixa coure tot durant tres quarts d'hora o més, si cal, remenant-ho sovint perquè no se socarre la farina. Escaldarem les ametles per llevar-los la pell i lespicarem juntament amb l'all i els dos rovells d'ou cuit, ho barrejarem dins d'un poc de brou calent per agregar-ho a la cassola on es cou la gallina. Servirem en una plàtera ben calenta. Guarniment de creïlles o d'arròs blanc.

Terrina de pollastre

50 gr. de cansalada ben picada, o gr. de "pâté" de fetge, 120 gr. de pollastre cuit fet a miquetes, un all picat, una culleradeta de julivert picat, sal i pebre-negre.

Sofregirem la cansalada amb el seu greix, que barrejarem tot seguit amb el paté de fetge. Agregaré després a la cansalada, el pollastre, l'all i el julivert, i ho adobarem tot al gust. Aquest paté el col·locarem dins d'un atifell d'obra envernissada i el deixarem dins la nevera durant mitja hora. El servirem amb llesques de pa torrades.

P e i x o s

Boga al mullador

Per a un quilo de boga fresca i mitjana (gènere "Box boops"), oli, sal, 200 gr. de pimentons i un quilo de tomaques madures. Ben neta d'escates i ventre, rentada i ruixada de sal, la fregirem en oli abundós i molt calent. Quan siguin ben daurades, les en traurem, posant-les en un plat.

En la mateixa paella i oli fregirem els pimentons a trossos i els traurem també. Finalment fregirem la tomaca ben tallada i, quan siga cuita i sucosa, incorporarem les bogues i el pimentó i deixarem que es mescle el conjunt i es coga un poc més.

Escabetx de sardines

En una cassola d'obra posarem al foc aigua, vinagre, alls mig partits, oli, julivert i una fulla de llorer. Podem incorporar un polsim de pebre-roig, (optatiu). Posarem la cassola al foc i, quan bulli, ficarem les sardines fresques, crues o bé ja fregides prèviament--arrebossades, o no, en farina--, i seguirà la cocció fins el punt just. També podem fer l'escabetx amb tallades de tonyina fresca, bonítol, melva i altres peixos.

També es valida aquesta fórmula per a carns, principalment perdiu, colomí, pollastre, remullant-los abans

en un bany de vinagre, sobretot la perdiu, que perdrà el ferum o ferum seu característic, mantenint-la en vinagre unes tres hores.

Canapès d'anxoves

Dotze llesquetes de pa, vint-i-quatre filets d'anxova, oli o mantega de vaca i una tassa gran de nata.

Fregirem les llesques de pa, posarem damunt de cadascuna un parell d'anxoves encreuades i a cada un dels seus quatre cantons deixarem caure un caramull de nata.

* CREÏLLES = Patates - * VITET = Pebre

Ressuscitar Galeuska i polititzar-la

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Durant la República, va existir una iniciativa, fonamentalment de caire cultural, per coordinar esforços de cara a la normalització cultural i lingüística entre Galícia, Euskadi i Catalunya. D'aquí, el terme "Galeuska", que s'ha reeditat recentment, i que, entre d'altres activitats, aixopluga les trobades d'escriptors en gallec, euskera i català (l'última de les quals, si no n'estic mal informat, ha sét a Castelló, dins aquest mateix mes de novembre). Galeuska, doncs, ajunta gent que té uns mateixos interessos i unes sensibilitats semblants, davant uns estats (l'espanyol, en exclusiva, per als gallecs, i l'espanyol i el francès tant per als bascos com per als catalans) que no és que no tinguin sensibilitat davant la diversitat nacional, sinó que tenen la intenció claríssima de fer tot allò que (els) sigui possible per tal d'arribar a eliminar-la.

Darrerament, emperò, a nivell de discurs públic, molt tímidament, s'està promovent de fer una passa endavant. La idea seria de convertir allò que fins ara ha estat només una iniciativa de caire culturalista en una iniciativa política, que permeti de desbarrancar les situacions que actualment es troben estancades.

Hem de partir, a l'hora de considerar aquesta proposta, d'un fet elemental: la transició no ha solucionat el problema nacional a l'Estat espanyol. Avui dia, per exemple, ni la Constitució espanyola, ni per descomptat la Corona, ni el govern de l'Estat (ni ara, en mans del PP, ni fa uns pocs anys, en mans del PSOE) no accepten la plurinacionalitat de l'Estat. Segons ells, de "nació", només n'hi ha una, que és l'"espanyola". La resta -Galícia, Euskadi i els Països Catalans- sembla que no només no constitueixen entitats nacionals diferenciades, sinó que

s'intenta escamotejar la seua especificitat tot diluint-les dins una amalgama de més de quinze comunitats "autònomes".

Ni la Transició ha resolt la qüestió nacional, ni sembla que la vagin a resoldre acords com el de Lizarra, ni probablement hi poden fer gran cosa els pactes puntuals que es puguin establir en alguna de les nacions esmentades. No hi ha, doncs, una sortida pròxima que sembli factible. Pensem, per exemple, que a Euskadi ni tan sols la formació d'un front nacionalista real, a l'hora d'actuar en el parlament basc, format per PNB, EA i EH, ha estat suficient per avançar en el camí de l'autodeterminació.

Segons alguna d'aquestes veus a què feiem referència -estic pensant, per exemple, en el pensador nacionalista de Mallorca Miquel Julià i Prohens-, la solució seria la creació d'un front ampli de partits nacionalistes d'alliberament d'arreu de l'Estat que fes llista comuna a les eleccions espanyoles (i, també ho podem suposar, a les europees). Un front que, en definitiva, tengués com a prioritat la de resoldre la qüestió nacional, i dins el qual hi cabessin els signants de la Declaració de Barcelona, els de l'Acord de Lizarra i la resta de nacionalistes d'alliberament de l'Estat

(per entendre'ns, un front amb el Bloc Nacionalista Galego, el Partit Nacionalista Basc, Eusko Alkartasuna, Euskal Herriarrok, Convergència Democràtica de Catalunya, Unió Democràtica de Catalunya, el Bloc Nacionalista Valencià, Unió Mallorquina, el Partit Socialista de Mallorca, Esquerra Republicana...). Claríssimament, d'aquest front en sortiria la tercera força política de les cambres legislatives espanyoles, molt per damunt de qualsevol

partit frontissa espanyol. I d'aquí, en sorgiria, en termes de Julià, una autèntica revolució pacífica que podria acabar la injustícia secular que patim els pobles sota dominació espanyola que no tenim unes característiques lingüístiques i culturals d'acord amb les de la nacionalitat castellana, dominant a l'Estat. Estic ben convençut que molta gent, a Galícia, a Euskadi, a Catalunya, al País Valencià i a les illes Balears i Pitiüses ho voldria així! Ω

L'ESTEL

EL DIARI DELS
MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

TEL.: 971 26 50 05

Sa part pobra han trepitjada

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR. TLF. 971 665 336

Vuitanta sis anys complits,
N'he vistes moltes de coses,
Mes dolentes que de bones,
Han passat els oprimits.
Han dut molt vell es vestit,
Es fills des treballadors,
Los de casa de senyors,
Sempre foren preferits.

Com que sempre comandaren,
És clero i es capital,
Varen pagar es jornal,
Així com ells ho trobaven.
I a més no comportaven,
Que es fessin reunions,
Això eren condicions,
Que cap moment acceptaven.

De se vida en disfrutaven,
Ells duïen tot es control,
Dominaven tot redol,
Grosses festes celebraven.
Sols a elles convidaven,
S'element més destacat,
Magistrat i advocat,
Que sempre los defensaven.

Tot de codis van crear,
A seva conveniència,
Se tenia s'evidència,

Que en algun, cosa botà.
Així se va amagar,
Perquè no sortís a llum,
Li donaren un betum,
Que molt poc los va brillar.

De pecats en cometeren,
Tota aquella gent que hi hagué,
Però tot los va anar bé,
Es mando ulls grossos feren.
Com que tots ells germans eren,
Ses faltes sempre tapaven,
Per tal motiu no paraven,
De prendre part en carreres.

El que no se perdonava,
El pecat que fes un pobre,
No el deixaven a lloure,
Cap ni un se n'escapava.
Bona atupada s'hi dava,
Qualcún li causà la mort,
En tenim algun record,
Perquè es fet se publicava.

La política mos ha duit,
Uns canvis molt radicals,
S'han format uns tribunals,
Que els pecats no són feixucs.
La majoria son duits,
A la luxosa presó,

Tenen bona habitació,
El menjar bo i a punt.

No hi ha pena de mort,
Pel criminal assassí,
Molts d'anys li poden sortir,
Això li dona conhort.
Ell diu: he duit molta sort,
Faig sa vida de senyor,
Lladre i explotador,
Du vida de gran milord.

Altra temps fou diferent,
Petita presó s'emprava,
Quasi mai plena estava,
Del personal que és dolent.
Hi havia el procediment,
Que en sortir-ne no hi tornava,
Als seus companys avisava,
D'aquell feixuc reglament.

A mossen Miquel Mulet, rector de sa Pobla

ESCANDELL

Es bo d'entendre sa vida,
És cosa molt natural,
Per llei està protegida,
És un do, celestial.

A vegades, divergències,
Arriben que no esperam
Aquestes són les dolències,
Que el pas del temps crearan.

Hem d'admetre amb valentia,
I més bé ho suportarem,
Mals sense volta de fulla,
Hem d'admetre quan vendran.

Som estat a son Dureta,
Per cosa que no esperam,
Ben tractat i roba neta,
I d'això mos n'alegram.

Dins la meva habitació
També hi havia un rector,
Un home que és protector,
Amb simpatia i bon modo.

Amistats assabentades,
De la seva operació,
Vengueren a veurer-lo,
I foren ben arribades.

D'unes vivències passades,
He exposat amb simpatia,
Me sap greu moltes vegades,
Segur que per llei són dades,
Que afrontam amb valentia. Ω

Dins sa presó no s'hi plou,
Ni s'hi fan feines sobrades,
Però cobren se mesades,
Amb una verga de bou.
Això era es de nou,
Que dins se presó trobaven,
De fet los escalivaven,
Trobaven molt agre es brou.

Sa democràcia ha estat,
Pel lladre i s'assassí,
Un camí lliure tenir,
A dins la grossa maldat.
Grans presons ells han muntat,
Vertaderes virgueries,
Ho prenen per alegries,
Estar allà recreat.

Es darrer cas que s'ha dat,
D'un hàbil violador,
A cent quaranta per fer-ho,
Que havia amenaçat.
Ara ell serà jutjat,
Amb polèmica estremenda,
Sa part seva defensada,
Per un famós advocat.

És mallorquí és virtuós,
Això està demostrat,
Se tira dins es combat,
En que sia perillós.
Dins s'assumpte dels amors,
S'anirà jugant sa vida,
El seu esperit l'excita,
El fa tornar rabios.

El lladre i l'assassí,
I el malvat espanyol,
Alarmen el gros redol,
On la gent sol viure-hi.
Sa pau no pot existir,
Havent hi tals personatges,
Duen ells gran avantatges,
No els tanquen es camí.

Si és que no se pot emprar,
Justícia de temps enrera,
Augmentarà sa matera,
Es robar i fornir.
Tampoc cap pany servirà,
Per poder tancar ca teva,
Ells empen tota manera,
Per mala vida donar. Ω

Apuntant a ferir Jo no som groller

(Dedicat a totes les dones,
tant si són mallorquines
com forasters, sobretot a
ses que creuen ser unes
santes i pensen esta
bones).

Mirau-me be s'ull
jo parl així com vull!
No som gens groller
per xerrar des betzer,

jo som un cavaller
que li agrada fer-vos bé!
Pensau que sóc pardal
i que no canta ja el canari;
ell me n'és ben igual.
No m'importa el comentari;
Encara que prest sia seixantí
El rossinyol encara ve fi. Ω

El cavaller Estades
de Montcaire

Acabarà mai, això?

He anat a la caserna de la Guàrdia Civil de Campos a demanar una informació, però no l'he poguda obtenir perquè no ens hem entès. De tornada a casa, m'he afanyat a transcriure la breu conversa que he mantingut amb el jovenel-lo uniformat que estava allí per atendre el públic. L'escena següent va tenir lloc al vespre del 15 de novembre de 1999. Vull que en quedi constància pública i escrita abans no me n'oblidi.

-Bona nit, venc a demanar com ho puc fer per...

-Lo siento, pero no entiendo el mallorquín.

... No m'entén gens gens?

-No lo entiendo nada nada.

-I no hi ha ningú aquí que m'entengui?

-No, no hay nadie.

...!

-¿Que no sabe usted castellano?

-Sí... però diguem que... no tenc el costum de parlar-lo.

-Mire..., puede pedírmelo en castellano o bien llamar al 112.

-Idò telefonaré a l'112. Bona nit.

-Buenas noches.

Pens que la conversa parla per ella mateixa, i per tant me n'estaré de fer cap comentari -em semblaria sobrer. Ω

Un campaner que no té ganes d'alliçonar
funcionaris espanyols sobre els drets lingüístics dels mallorquins.

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.....

Població.....

C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.800 PTS (22,84 euros)

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....

Adreça.....

Núm. entitat.....Núm. sucursal.....

Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**